

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
COVID-19
müəmması
bitmir - yeni
iddia
yazısı səh.15-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 22 aprel 2025-ci il Çərşənbə axşamı № 67 (8677) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Eldar Əzizovdan Bakı ilə bağlı təhlükəli anons - iki il...

Paytaxtın başçısı illərlə yığılan problemləri etiraf etdi - rəy

yazısı səh.3-də

Əş-Şaraanın Əliyevdən o ilginə xahişi... - Bakının rolu

yazısı səh.14-də

Paşinyanın konstitusiyaya oyunbazlığı - Bakıdan xəbərdarlıq

yazısı səh.9-də

Tramp ermənilərə od qoydu - haylar qəzəb püskürür

yazısı səh.7-də

Müqəddəs torpaqda "artsax" əxlaqsızlığı - sərt cavab

yazısı səh.10-də

Ərdoğanın sensasion xəbərdarlıq - bizi nə gözləyir?

yazısı səh.11-də

Avropa Şurası hərbi canilərin müdafiəsində - etiraz

yazısı səh.7-də

DTX xaricdə gizlənen cinayətkarı ölkəyə gətirdi

yazısı səh.2-də

Revanşistlərdən avantürist Xankəndi çağırışı

yazısı səh.5-də

ABŞ Ukrayna "şələsini" yerə atır? - gözlənti

yazısı səh.13-də

Ölkəyə avtomobil axını - bəs qiymətlər, tıxac problemi...

yazısı səh.15-də

BÖYÜK OYUN BAŞLAYIR - BAKI VƏ ANKARAYA QARŞI PLAN

Azərbaycanı və Türkiyəni Orta dəhlizdən çıxdaş etmək istəyənlərin məkrli ssenarilərini necə pozmaq olar?

yazısı səh.6-də

Toyu zəhərə döndərən restoranlar - total yoxlamalara başlamaq zamanı

Əhaliyə SOS: daha ağır fəsadlar qaçılmaz ola bilər, əgər...; həkim-dietoloq səbəblərdən danışdı, çıxış yolunu göstərdi

yazısı səh.12-də

Ştaynmayer gedən kimi Bakıya qarşı yeni təxribat

yazısı səh.4-də

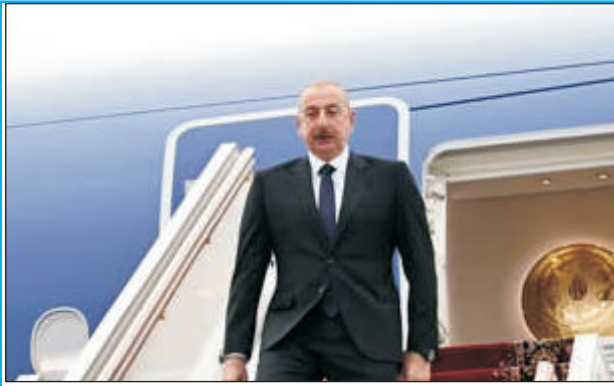
Siyavuş Novruzov 3 aydır parlamentə gəlmir

yazısı səh.3-də

Nurişkinin Bakı səfərinin şifrələri

yazısı səh.8-də

İlham Əliyev bu gün Çinə gedir

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev bu gün Çin Xalq Respublikasının sədri Si Sziņpinin dəvəti ilə bu ölkəyə səfər edəcək. Musavat.com xəbər verir ki, bu barədə Çin mediası məlumat yayıb. Səfər 22-24 aprel tarixlərini əhatə edəcək.

DTX xaricdə gizlənən cinayətkarı ölkəyə gətirdi

Bakı şəhər Səbəyl Rayon Məhkəməsində Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətində (DTX) aparılan cinayət işi üzrə saxlanılmış Ruslan Rafiq oğlu Nəsimov barəsində müstəntiqin vəsatəti və prokurorun təqdimatı əsasında həbs-qətimkan tədbirinin seçilməsi ilə bağlı məhkəmə prosesi keçirilib.

Musavat.com xəbər verir ki, sabit silahlı qrup tərkibində terrorçuluqla bağlı cinayət əməllərinin törədilməsində şübhəli bilinən 1987-ci il təvəllüdlü Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı Ruslan Rafiq oğlu Nəsimovun müxtəlif adlar altında xarici ölkə ərazisində gizlənməyə çalışdığı müəyyən edilib.

DTX tərəfindən həyata keçirilmiş kompleks əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində Ruslan Nəsimovun xaricdə saxlanılaraq aprelin 15-də ölkə ərazisinə gətirilib istintaqa cəlb olunması təmin edilib. Məhkəmənin qərarı ilə Ruslan Nəsimovun barəsində 4 ay müddətinə həbs-qətimkan tədbiri seçilib.

Emin Ağalarov qəzaya düşdü

Xalq artisti Emin Ağalarov qəza keçirməsindən danışıb. Musavat.com xəbər verir ki, müğənni İnstagramda yaydığı videoda "Rolls-Royce" markalı maşını ilə qəza keçirdiyini bildirib. Emin hazırda avtomobilin düzəldiyi görüntüləri də yayımlayıb. Emin Ağalarov həyat yoldaşı Alyon Qavrilovanın avtomobillərini də nümayiş etdirib.

Roma Papası vəfat etdi

Roma Papası Fransisk vəfat edib. Bu barədə Vatikan məlumat yayıb. Roma Papası 88 yaşında uzun sürən xəstəlikdən sonra vəfat edib. Qeyd edək ki, fevralın 14-də Papa Fransisk bronxit diaqnozu ilə xəstəxanaya yerləşdirilib. Ona ikitərəfli pnevmoniya diaqnozu qoyulub və bir neçə dəfə süni nəfəs aparatına qoşulub. Martin 23-də Fransisk 38 gün xəstəxanada qaldıqdan sonra Vatikanə qayıdıb. O, Vatikanın Müqəddəs Pyotr meydanında Pasxa bayramı ilə əlaqədar müraciət etmişdi.

Lənkəranskinin tərəfdarına hökm oxundu

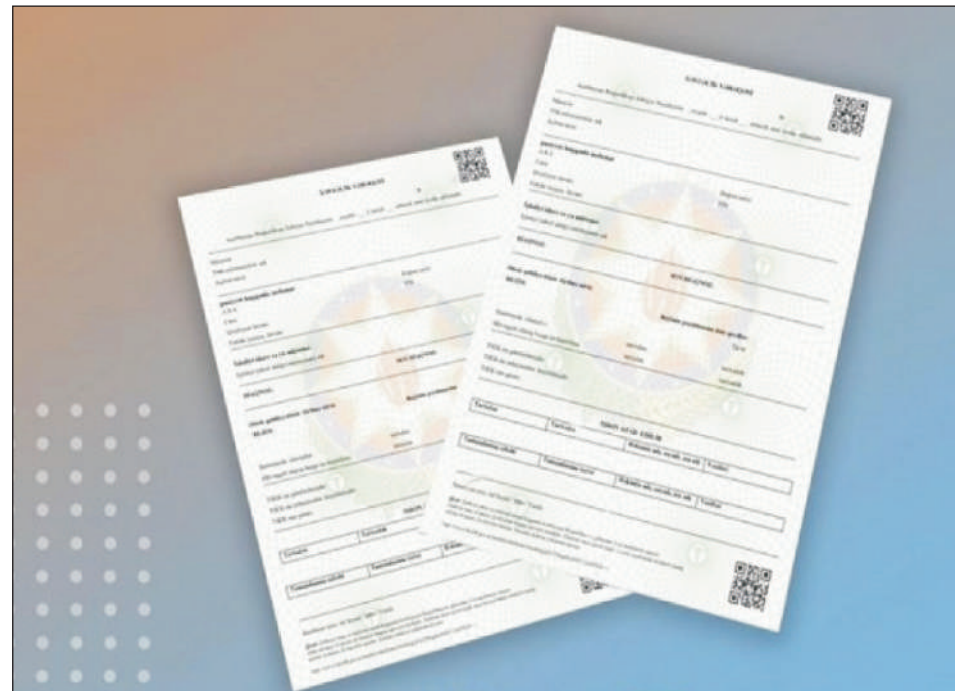
"Kürd Elnur" ləqəbi ilə tanınan və dəfələrlə məhkum olunmuş Elnur Abbasov cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi başa çatıb.

Axar.az xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində keçirilən sonuncu prosesdə hökm oxunub. Elnur Abbasov 4 il 3 ay müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

Qeyd edək ki, Elnur Abbasov Daxili İşlər Nazirliyinin Baş Mütəşəkkil Cinayətkarlıqla Mübarizə İdarəsi tərəfindən saxlanılıb. Ona qarşı Cinayət Məcəlləsinin 221.1-ci (xuliqanlıq), 228.4 (qanunsuz olaraq odlu və soyuq silah əldə etmə və gəzdirmə), 234.4.3, 234.2-ci 234.4.3-cü (qanunsuz olaraq narkotik vasitələri, psixotrop maddələri əldə etmə, saxlama, daşıma, göndərmə və ya satma) maddələri ilə ittiham irəli sürülüb.

Xatırladaq ki, dəfələrlə məhkumluq həyatı yaşayan Elnur Abbasov özünü mərhum kriminal avtoritet Rövşən Cənibəyevin (Rövşən Lənkəranski) yaxın tərəfdarı hesab edir.

Xəstəlik vərəqələri elektron formada hazırlanacaq

Cari il mayın 1-dən Səhiyyə Nazirliyinin "Vahid Səhiyyə İnformasiya Sistemi" vasitəsilə "Sığortalananlar üçün xəstəlik vərəqələri" Səhiyyə Nazirliyinin və Tibbi Ərazi Bölmələrini İdarəetmə Birliyinin (TƏBİB) tabeliyində fəaliyyət göstərən tibb müəssisələrində elektron sənəd formasında hazırlanacaq. Bu barədə TƏBİB məlumat yayıb. Bildirilib ki, bundan sonra tibb müəssisələri tərəfindən e-imza ilə təsdiq edilərək, işəgötürənə və Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyindəki Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna (DSMF) e-qaydada göndəriləcək.

Həmin e-sənəd DSMF tərəfindən işçiye müvəqqəti əmək qabiliyyətinin itirilməsinə, hamiləliyə və doğuma görə müavinətlərin təyinatı üçün əsas olacaq. Bu məqsədlə Sə-

hiyyə Nazirliyi tərəfindən Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi ilə birgə elektron xəstəlik vərəqələrinə dair məlumatlar vahid e-reystrdə birləşdirilib.

Nəticədə işəgötürənlər bu e-bülletenləri Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin müvafiq informasiya sistemindən, tibb işçiləri isə "e-Səhiyyə" portalı və mobil tətbiqindən asan və rahat şəkildə əldə edə biləcəklər. "E-bülleten" sistemində keçid qeyd edilən sahədə kağız daşıyıcıların saxlanması və emalı ilə bağlı artıq iş yükünün aradan qaldırılması və vaxt itkisinin minimallaşdırılmasına, xidmətlərin çevikliyinin və keyfiyyətinin, şəffaflığının artırılmasına şərait yaradır.

"TikTok" İlhamə ilə bağlı qərar verildi

"TikTok"da özünü şair kimi təqdim edən, narkotik ittihamı ilə həbs edilən İlhamə Elşadqızı barəsində olan həbs-qətimkan tədbirinin müddəti uzadılıb. Bununla bağlı təqdimata Yasamal Rayon Məhkəməsində baxılıb. Məhkəmə təqdimatı təmin edib və təqsirləndirilən şəxsin həbs müddəti 15 gün uzadılıb.

İlhamə Elşadqızına Cinayət Məcəlləsinin 234.1-1 (Satış məqsədi olmadan külli miqdarda qanunsuz narkotik vasitələr və ya psixotrop maddələri saxlama və ya daşıma) maddəsi üzrə ittiham irəli sürülüb. Qeyd edək ki, "TikTok" əməliyyatları çərçivəsində aparıcı Azər Zahid, Abdulla-yev Emin və Rəşad qardaşları və digərləri saxlanılıb. Onların barəsində həbs qərarı çıxarılıb.

İlhamə Elşadqızı aparıcı Azər Zahid tərəfindən "TikTok-kerlər" in iştirakı ilə təşkil olunan yarışmalarda iştirak edib.

Bank kartlarından 18 minə yaxın pul oğurlandı

Sənbə və bazar günlərində vətəndaşların bank kartlarından 17 min 804 manat və 60 dollar oğurlanıb. Daxili İşlər Nazirliyi (DİN) məlumat yayıb. Bildirilib ki, aprelin 19-da və 20-də ayrı-ayrı vətəndaşların müxtəlif kibber üsulla 6 350, 3 min, 2 min, 1015, 1000, 990, 750, 600, 457, 300, 300, 300, 200, 165, 96, 90, 68, 50, 38, 35 manat və 60 dollar pul vəsaitləri bank kartlarından oğurlanıb. Bir daha vətəndaşlara şübhəli zənglərdən gələn cəlbədicilərin, sığorta, viza işləri, bank hesablarının möhkəmləndirilməsi, mədaxil üzrə ödənişlərlə əlaqəli təkliflərə diqqətlə yanaşmağı tövsiyə edirik. Qəti formada şəxsi bank məlumatlarını naməlum şəxslərə verməyin, təhlükə var.

Bu gün 27 dərəcə isti olacaq

Bakıda və Abşeron yarımadasında aprelin 22-də hava şəraitinin dəyişkən buludlu olacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir.

Milli Hidrometeorologiya Xidmətindən verilən məlumata görə, səhər yarımadaının bəzi ərazilərində qısamüddətli az çiskinli olacağı ehtimalı var. Cənub-şərq küləyi əsəcək, axşam şimal-qərb küləyi ilə əvəz olunacaq. Havanın temperaturunun gecə 10-13, gündüz 20-24 dərəcə isti olacağı gözlənilir. Atmosfer təzyiqi 761 mm civə sütunu, nisbi rütubət isə gecə 65-70 %, gündüz 50-60 % təşkil edəcək.

Azərbaycanın rayonlarında havanın əsasən yağmursuz keçəcəyi, lakin gecə və axşam bəzi yerlərdə aralıq yağintılı olacağı, şimşək çaxacağı gözlənilir. Ayrı-ayrı yerlərdə yağintının qısa müddətə intensivləşəcəyi, dolu düşəcəyi ehtimalı var. Gecə və səhər bəzi yerlərdə aralıq duman olacaq. Mülayim şərq küləyi əsəcək.

Havanın temperaturunun gecə 9-12, gündüz 22-27, dağlarda gecə 0-5, gündüz 12-17 dərəcə isti olacağı gözlənilir.

Bakıda ağır qəza: ölən var

Bakıda avtomobil piyadanı vuraraq öldürüb. Musavat.com xəbər verir ki, hadisə Sabunçu rayonu, Heydər Əliyev adına Hava Limanının yaxınlığında qeydə alınıb. Yaşar Gözəlov idarə etdiyi "Opel" markalı avtomobilə yolu keçən Ağarahım Rəhimov vurub. Piyada xəstəxanaya yerləşdirilsə də, onun həyatını xilas etmək mümkün olmayıb.

Tərtərdə yeniyyətə intihar edib

Tərtərdə yeniyyətə intihar edib. APA-nın yerli bürosu xəbər verir ki, hadisə rayonun İrəvanlı kəndində qeydə alınıb. Məlumatla görə, 2008-ci il təvəllüdlü S.İsmayilov yaşadığı evdə özünü asıb. Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Cinayətdə şübhəli bilinən 84 nəfər saxlanıldı

Aprelin 19-da və 20-də ölkə ərazisində qeydə alınan 81, əvvəlki dövrlərdən bağlı qalan 10 cinayətin açılması polis əməkdaşları tərəfindən təmin olunub. DİN-in mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, axtarışda olduğuna görə ümumilikdə 53, o cümlədən borclu şəxs qismində axtarışda olan 34 nəfər saxlanılaraq aidiyyəti üzrə təhvil verilib. Narkotiklərlə əlaqəli 44, qanunsuz saxlanılan silah-sursatın götürülməsi və aşkarlanması ilə bağlı 20 fakt müəyyən edilib. Cinayət törətməkdə şübhəli bilinən 84 nəfər saxlanılıb.

Bir ailə də qazından məhv oldu

Tərtərdə bir ailənin 4 üzvü də qazından zəhərlənərək ölüb. Hadisə rayonun Kəlbəcərdən olan keçmiş məcburi köçkünlər üçün salınmış Sarov qəsəbəsində baş verib. Qəsəbədə yaşayan əslən Kəlbəcər rayonundan olan bir ailənin 4 üzvü: Tağızadə Rəfət Mais oğlu, həyat yoldaşı Tağıyeva Əfsanə Fəqan qızı və övladları Ümid və Sürəyya yaşadıkları evdə də qazından boğularaq ölüblər.

Eldar Əzizovdan Bakı ilə bağlı təhlükəli anons - iki ilə...

Şəhərin icra başçısı illərlə yığılan problemləri etiraf etdi, leysan vaxtı tunelləri bağlamağa çağırdı; **Natiq Cəfərli:** "Qərribə üsullarla problemlərin həllini düşünürlər, amma..."

Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin (BŞİH) başçısı Eldar Əzizov mediaya verdiyi açıqlamaları ilə gündəmə gəlib. "Yeni Müsavat" xəbər verir ki, yerli KİV-in müraciətinə cavab olaraq, Eldar Əzizov leysan yağışları nəticəsində şəhərdə yaşanan problemləri şərh edib.

E.Əzizov deyib ki, leysan barədə əvvəlcədən xəbərdarlıq alınmışdı: "Lakin mövcud yağış sularının axıdılması sistemi müasir iqlim çağırışlarına tam cavab verə bilmədi. Nasos stansiyaları həddindən artıq yüklənib, boru xətləri isə artıq zəruri ötürücülük qabiliyyətini itirib. Bu isə onu göstərir ki, şəhər infrastrukturunu, ilk növbədə kanalizasiya sistemi yeni yaşayış mərkəzləri üçün tərtib edilmişdir".

Onun sözlərinə görə, ötən ilin oktyabr ayında baş vermiş təbii fəlakətdən dərhal sonra məsul və aidiyyəti qurumların rəhbərləri ilə operativ şəkildə görüş keçirilib: "Bir müddət öncə isə Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin sorğusuna cavab olaraq, Azərbaycan Respublikasının Su Ehtiyatları Dövlət Agentliyi nəzdində fəaliyyət göstərən İri Şəhərlərin Birləşmiş Su Təchizatı Xidməti məlumat verib ki, artıq paytaxtın yağış sularının axıdılması sisteminin müasirləşdirilməsi ilə bağlı zəruri layihənin hazırlanmasına başlanılıb. İlk qiymətləndirmələrə əsasən, bu proqramın icrası azı iki il davam edəcək. Bu kimi problemlər dünyanın ən inkişaf etmiş ölkələrində belə mövcuddur. Lakin bizim vəziyyəti-

zəmiyyətə baxdıqda, kanalizasiya sisteminin daşib daşqınlarla yol açması, nəqliyyatın hərəkətsiz vəziyyətə düşməsi, piyada yollarının keçilməz hala gəlməsi artıq paytaxt sakinləri üçün adi bir hadisəyə çevrilib. Qışın sərt küləkləri, binaların fəsadında baş verən dağınıqlar və yolların sıradan çıxması kimi infrastruktur problemləri bu mənzərəni tamamlayır.

Bütün bu problemlərin ən son nümunəsi isə bir neçə gün öncə, yeni aprelin 16-da başlayan güclü leysan oldu. Bir neçə saat davam edən yağış nəticəsində şəhərin müxtəlif yerlərində küçələr su altında qaldı, dayanacaqda insanlar çıxılmaz vəziyyətə düşdü, məktəbə, işə getmək mümkün olmadı. Hətta bəzi yerlərdə menzillərə və ticarət obyektlərinə su dolduğu, fəvqəladə xidmətlərin gecikmələri müdaxilə etdiyi müşahidə olundu. Sosial şəbəkələrdə yayılan görüntülər bir daha göstərdi ki, Bakı şəhərinin infrastrukturunu bu cür hava şəraitinə hazır deyil.

Bes icra başçısının "bu cür hallara ən azı daha 2 il hazır olmalıyıq" etirafına paytaxt hazırdır? Əgər aprelin 16-da baş verən leysan tez-tez baş verərsə, Bakını nələr gözləyəcək?

İqtisadçı Natiq Cəfərli mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a fikirlərini bölüşüb:

"Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Eldar Əzizovun açıqlamasında əslində etiraf var. Düzdür, bunun səbəbini izah etmir, amma məlum olur ki, Bakının su və kanalizasiya sistemi, onun infrastrukturunu şəhərin yükünü çəkməz. Bu günə qədər nədən bu infrastrukturun yenilənməsi ilə bağlı tədbirlər görülməyib, bunu da açıqlamırlar. Məlum olur ki, bundan sonra hansısa işlər görülməyəcək, bir-iki ilə bu işlərin yekunlaşdırılması planlaşdırılır. Bundan sonra da Bakı şəhərində yağmurlu hava şəraitində hansısa problemlərin olacağını istisna edirlər. Ən azından bu infrastruktur işləri bitəndən sonra. Buna qədər isə çox qərribə üsullarla, yağış yağanda yolları bağlamaqla hansısa problemlərin həll ediləcəyini düşünürlər. Amma mənə elə gəlir ki, burada bir məsələni də ətraflı danışmaq lazımdır, müzakirə açmaq lazımdır. Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin buraxdığı səhvlər, edilən yanlış qərarlar haqqında danışmaq və müzakirə aparmaq lazımdır, bu çox vacibdir. Amma bir şeyi də etiraf etmək lazımdır ki, Bakı şəhər təsərrüfatı bir mərkəzdən, yeni Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti tərəfindən idarə olunmur. Elə su-kanalizasiya sistemi onlara aid deyil, yaxud da yol çəkilişi, infrastrukturun qurulması

Deputat 3 aydır parlamentə gəlmir

Milli Məclisin Regional məsələlər komitəsinin sədri Siyavuş Novruzov parlamentə gəlmir. Musavat.com "Qafqazinfo"ya istinadən xəbər verir ki, deputat son 7 plenar iclasın heç birində iştirak etməyib. Eyni zamanda rəhbəri olduğu komitənin iclaslarına da qatılmayıb. Onu sədr müavini Nurlan Həsənov əvəzləyib. Deputatın özü ilə işə əlaqə saxlamağa çalışsaq da, zənglərimizi cavabsız qoyub. Məsələni aydınlaşdırmaq üçün Milli Məclisin İntizam Komissiyasının sədri Eldar İbrahimovla əlaqə saxladım. O, saytımıza açıqlamasında Siyavuş Novruzovun icazəli olduğunu bildirib.

Siyavuş Novruzov sonuncu dəfə parlamentin fevralın 3-də keçirilən plenar iclasında iştirak edib. Xatırladaq ki, Milli Məclisin Daxili Nizamnaməsinin 45-ci maddəsinin birinci hissəsinin 3-cü bəndində göstərilən əsasla görə, Milli Məclisin və onun komitə və komissiyalarının iclaslarında üzrsüz səbəbdən azı dörd dəfə və ya bir ayda üst-üstə 6 iclasda iştirak etməyən Milli Məclisin deputatı barəsində Milli Məclisin Sədri İntizam komissiyasına təqdimatla müraciət edir. İntizam komissiyası 1 həftə müddətində apardığı araşdırma nəticəsində müvafiq əsaslar aşkar etdikdə Milli Məclisin deputatı barəsində töhmət intizam tədbirinin tətbiq edilməsi haqqında qərar qəbul edir. Milli Məclisin deputatı barəsində töhmət intizam tədbirinin tətbiq edilməsi haqqında qərar Milli Məclisin növbəti iclasında elan edilir. Məlumat üçün bildirək ki, Siyavuş Novruzov 6-cı çağırışdır ki, Milli Məclisin deputatıdır.

Qukasyan Xocalı haqda: "Faciənin miqyasını bilmirdik"

Aprelin 21-də Bakı Hərbi Məhkəməsinə davam etdirilən məhkəmə prosesində təqsirləndirilən şəxs Arkadi Qukasyan 1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə baş vermiş Xocalı soyqırımı, soyqırımı zamanı günahsız insanların məhv azərbaycanlı olduğuna görə sistemli şəkildə məhv edilməsi ilə bağlı suallara cavab verib.

Musavat.com xəbər verir ki, o, Xocalıda baş verənlər haqqında ilk dəfə 1992-ci ilin fevral ayında "rəsmi məlumatlar" verilməsi nəticəsində informasiya aldığını iddia edib: "O zaman faciənin miqyasını bilmirdik. Biz bildirdik ki, Xankəndidə Xocalıdan gətirilmiş yüzlərlə azərbaycanlı var. Onlar da sonradan qarşı tərəfə təhvil verilməmişdi".

O, dinc əhəlinin qətlini pislədiyini də vurğulayıb: "Bu, qəbul edilməzdir, müharibənin qanlı səhifələrindən biridir".

Qeyd edək ki, Ermənistanın hərbi təcavüzü nəticəsində sülh və insanlıq əleyhinə cinayətlər, müharibə cinayətləri, o cümlədən təcavüzkar müharibənin hazırlanması və aparılması, soyqırımı, müharibə qanunlarını və qaydalarını pozma, habelə terrorçuluq, terrorçuluğu maliyyələşdirmə, hakimiyyəti zorla ələ keçirmə, onu zorla saxlama və digər çoxsaylı cinayətlər törətməkdə təqsirləndirilən Ermənistan Respublikasının vətəndaşlarının məhkəməsi davam etdirilir.

onlara aid deyil. Yeni nəqliyyat sistemi də onların səlahiyyətində deyil. Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin funksiyaları daha məhduddur, şəhər təsərrüfatının tamamını əhatə etmir. Ona görə də çoxdan müzakirə olunan bir məsələni yenidən gündəmə gətirmək lazımdır".

İqtisadçı qeyd edib ki, bu problemin birdəfəlik həlli üçün böyük şəhər bələdiyyəsinin yaradılması, şəhər təsərrüfatının bir mərkəzdən idarə olunması, şəhər hökumətinin seçkilər vasitəsilə formalaşması, məsuliyyət və səlahiyyət bölgüsünün aparıl-

ması lazımdır: "Bütün bunlar olmalıdır ki, belə tipli hadisələr olanda yalnız Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti günahkar qalmasın. Yeni bütün qurumların səlahiyyət və məsuliyyəti ortaya çıxsın. Əgər bu işlər bir mərkəzdən idarə olunsun, təbii ki, bütün suallar, iradlar, tənqidlər də həmin böyük şəhər bələdiyyəsinə yönələcək. Necə ki, Türkiyədə, Gürcüstanda və bir çox digər ölkələrdə bu sistem çoxdan formalaşmış - böyük şəhər bələdiyyəsi şəhər təsərrüfatına birbaşa cavabdehlik daşıyır".

□ **Afaq MİRƏYİQ, "Yeni Müsavat"**

Annalena Baerbock

Almaniya XİN-də qalmaqal

Almaniya Xarici İşlər Nazirliyində gərginlik artmaqdadır. Səbəb hazırkı XİN rəhbəri Annalena Baerbokun BMT Baş Assambleyasına sədrliyə namizəd göstərilməsidir.

Musavat.com xəbər verir ki, "Spiegel" nəşri diplomatik mənbələrə istinadla yazır: "Nazirlikdə bir çoxları Baerbokun bu addımını mənfə qəbul edib. Çünki daha öncə bu posta yüksəkçinli diplomat Helqa Şmidtin namizədliyi razılaşdırılmış hesab olunurdu".

Mənbələrin bildirdiyinə görə, Almaniya uzun müddətdir ki, 2027-ci ildən etibarən BMT Təhlükəsizlik Şurasında ikiillik üzvlük üçün hazırlıq aparır. Lakin Baerbokun Baş Assambleyaya keçidi bu planlara kölgə sala və Berlinin diplomatik strategiyasına zərbə vura bilər.

Rəsmi açıqlama verilməyə də, alman diplomatiyasında daxili narazılığın artdığı və Baerbokun bu addımının "təkbəşinə qərar" kimi qiymətləndirildiyi qeyd olunur.

□ Musavat.com

Trampın emissarı yenə Moskvaya gedir?

Donald Trampın xüsusi nümayəndəsi Uittkoffun növbəti diplomatik səfəri dünya gündəmini dəyişə bilər. Musavat.com xəbər verir ki, "The Wall Street Journal" Qərb rəsmilərinə istinadən yazır: "Uittkoff Londonda keçiriləcək çoxtərəfli görüşlərdən sonra Moskvaya səfər edə bilər".

Məlumatla görə, bu həftənin sonunda Londonda ABŞ, Ukrayna və Avropa İttifaqı nümayəndələrinin gizli görüşü baş tutacaq. Tədbirdə ABŞ dövlət katibi Marko Rubio, Ukrayna üzrə xüsusi nümayəndə Kit Kellog və Trampın emissarı Uittkoffun iştirakı gözlənilir.

Bu görüşdən sonra Vaşinqtonun planlarına əsasən, Uittkoffun Rusiya rəsmiləri ilə daha bir görüş keçirməsi mümkündür. Bu barədə ilk məlumatı CNN yaymışdı və indi WSJ də bu xəbəri təsdiqləyir. Görüşlərin detalları açıqlanmasa da, ehtimallar yeni diplomatik razılaşmalara, xüsusilə Ukrayna böhranı ilə bağlı mümkün dəyişikliklərə işarə edir. Dünya ictimaiyyəti növbəti günlərdə baş verəcək diplomatik hərəkətililiyi diqqətlə izləyir.

□ Musavat.com

Almaniya Prezidenti Frank-Valter Ştaynmayer Bakıda olarkən Qarabağın Azərbaycan ərazisi olduğunu bildiyini və tanıdığını açıq şəkildə bildirəndə, aprelin 13-də ölkənin Birinci Dövlət Telekanalında "Weltspiegel" televiziya proqramının bir hissəsi olaraq "Armenien: Ringen um Identität und Hoffen auf Frieden" ("Ermənistan: İdentifikasiya uğrunda mübarizə və sülh ümidi") başlıqlı reportajın yayımlanması suallar doğurub.

Materialda qeyd olunur ki, "Dağlıq Qarabağ formal olaraq Azərbaycanın tərkib hissəsidir, lakin ermənilər burada uzun müddət yaşayıb və illərdir müstəqillik uğrunda mübarizə aparıblar".

Daha sonra qeyd edilir ki, "iki il əvvəl Azərbaycan Qarabağı nəzarətə götürüb və yüz minlərlə erməni qaçmağa məcbur olub".

Amma materialda Ermənistanda və Qarabağda yaşayan etnik azərbaycanlıların öz doğma yurdlarından didərgin salınması haqda bir kəlmə də deyilmir.

Gördüyümüz kimi, verilişdə "Dağlıq Qarabağ formal olaraq Azərbaycanın tərkib hissəsidir", "Qarabağ erməniləri müstəqillik uğrunda vuruşub", "Azərbaycan Qarabağı üzərində nəzarəti bərqərar etdi" kimi açıq-aşkar ermənipərəst mövqe, saxta yanaşma özünü büruzə verib. Azərbaycana qarşı hərbi təcavüz, etnik azərbaycanlıların qovulması, Xocalı soyqırım haqqında isə bir kəlmə də deyilməyib.

Obyektivlik naminə hesabat müəllifləri Azərbaycanın mövqeyini səsləndirə bilirdilər, lakin onlar bunun əvəzinə

Ay səni Ştaynmayer! Bakıdan gedən kimi gör nəyə əl atdılar

Almaniya Prezidenti Azərbaycandan gedər-getməz bu ölkənin dövlət kanalı Qarabağla bağlı böhtan xarakterli süjet yayımlayıb - sərt reaksiyalar

lər, lakin onlar bunun əvəzinə dayanıb. Onların bir məsələ üstəlik, Qarabağı guya "yüz minlərlə" erməninin zorla tərk etməsi kimi daha bir ağ yalanı tirajlayıblar.

Bütün bu gelişmələr Ştaynmayerin regiona səfərinin məqsədinin Cənubi Qafqazda uzunmüddətli sabitliyi və sülhü dəstəkləmək olduğunu və bu səfəri ilə Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh prosesinə dəstək signalı vermək istədiyi barədə bəyanatlarını ciddi şübhə altına alır. Təkrar edirik, tərxi-batçı verilişi yayımlayan dövlət TV-dir.

Xatırladaq ki, alman prezident İrevanda olarkən qondarma rejimin eski parçasının şəklini paylaşmış, sonra Almaniya Prezident Administrasiyası üzrxahlıq etmiş, Ştaynmayer də Bakıda Qarabağın Azərbaycana aid olduğunu bildirmişdi.

O zaman o nə pəhriz, bu nə turşu?

AĞ Partiya başqanı Tural Abbaslı "Yeni Müsavat" a açıqlamasında Avropanın daim ikiüzlü olmasından söz açdı: "Ümumiyyətlə, tək Almaniya deyil, bütün Avropanın siyasəti ikili standartlara və ikiüzlülüyə

dayanıb. Onların bir məsələdə belə həqiqət axtarışları yoxdur. Sadəcə, maraqları var və daim bu maraqlardan çıxış edirlər. Məsələn, Azərbaycanda olanda maraqlarını təmin etmək üçün hər şeyi deməyə hazır idilər və dedilər də. Üzr istədilər. Amma indi görürsünüz, işlərini həll etmək üçün yenə də öz mövqelərinə qayıtdılar. Əslində bu erməni sevgisindən irəlilə gəlir. Sadəcə olaraq, Azərbaycana təsir mexanizmlərini saxlamaq üçün Avropanın bir sıra ölkələri bu metoddan istifadə edir".

Partiya başqanı söylədi ki, məsələn, Fransa, Almaniya, İtaliya, Rumıniya və s. bu kimi ölkələr telekanallarında desə ki, "Qarabağ Ermənistanıdır", Qarabağ Ermənistan olmayacaq: "Və yaxud da desələr ki, Qarabağ kimindir? Onlar məsələ həll edəsidir ki? O məsələ artıq həll olunub. Azərbaycan Ordusu həll edib. Sadəcə, basqı kimi istifadə edib, maraqlarını təmin etmək istəyirlər. Amma Azərbaycan da bu siyasəti bilməli və hər an tədbirlər görməlidir. Buna uyğun da addımlar atılmalıdır. Yeni Ştaynmayer Azərbaycanda

olanda biz ona tək "Qarabağ Azərbaycandır" deydirməli deyildik, "Zəngəzur Azərbaycandır" da dedirməli idik. Çünki biz bunların nə qədər ikiüzlü olduqlarını yaxşı bilirik. Azərbaycan əvvəlki Azərbaycan da deyil".

T.Abbaslı dedi ki, ermənilərin orada hüquqlarını qoruyan "demokratlar" niyə 30 ildir oradan didərgin salınanları, 4 minə yaxın insanın hələ də itkin olduğunu, kütləvi qətləmlərin həyata keçirildiyini, hərbi olmayan insanların qətlə yetirildiyini demir: "Biz adekvat reaksiyalar verməliyik. Biz də Almaniyanın bu və ya digər məsələlərdə mövqelərini necə varsa göstərib, onlarla anladıqları dildə danışmalıyıq. Təbii ki, ikili standartlara malik olmayan dövlətlərdən asılı olmamağa çalışmalıyıq".

Siyasi təhlilçi Sona Əliyeva bildirdi ki, Almaniya Azərbaycana qarşı açıq-aşkar qərəz nümayiş etdirir: "Görünür, Berlin Bakıdan rəsmi şəkildə üzr istəməsini həzm edə bilmir. Düşünürəm ki, Almaniyanın Azərbaycana qarşı ərazi iddiasına müvafiq olaraq rəsmi Bakı da analoji

addım ata bilər. Məsələn, Azərbaycan Dövlət Televiziyası Bavariya Respublikası, onun iqtisadiyyatı, bütönlükdə Bavariya bölgəsinin federativ respublikanı bəsləməsi və onu ayaqda saxlayan əsas güc olması ilə bağlı silsilə materiallar verə bilər. Yəqin ki, ondan sonra siyasətə pıvəxanadan gələn Ştaynmayer bir qədər ayıq başla məsələlərə baxacaq. Fikrimcə, indi Almaniya siyasətin əyyaş üzvü sayılan Ştaynmayer bizi ciddiye almadan gedişlər etməyə başlayıb. Amma bunun nəticəsi federativ respublika üçün çox ağır olacaq. Almaniya 30 illik işğal dövründə hər zaman Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü dəstəkləmişdi. Bəs indi nə baş verir? Deməli, Almaniya prezidentinə maliyyə donorluğu edən erməni milyarderlər tapılıb. Bəlkə də Almaniya bu yolla Azərbaycana təzyiq edərək separatçı milyarder Ruben Vardanyanı Bakıdakı təcridxanadan azad edib Almaniya aparmaq, onun Rusiyada qazandığı pulları elə Rusiyaya qarşı istifadə etməyi planlaşdırır. Amma bu baş verməyəcək".

□ Cavansir ABBASLI, "Yeni Müsavat"

• rəvanda fəaliyyət göstərən üzdənirəq “Artsaxın qorunması Komitəsi” baş nazir Nikol Paşinyanın “Ermənistan Qarabağ hərəkatı davam etməyəcək” bəyanatına reaksiya verib. Bəyanatda deyilir ki, Paşinyanın bu mövqeyi dövlətin və xalqın maraqlarına qarşı yönəlmiş siyasətin növbəti təzahürü kimi qiymətləndirilir.

“Komitə” qeyd edir: “Bu cür yanaşmalar təkə artsaxın deyil, həm də bütün Ermənistan Respublikasının təhlükəsizliyinə, suverenliyinə və dövlət davamlılığına ciddi təhlükə yaradır. Qarabağ hərəkatı mahiyyət etibarilə təkə artsaxın azad edilməsinə deyil, həm də erməni xalqının tarixi hüquqlarının bərpasına və birləşməsinə yönəlmiş milli azadlıq hərəkatı idi”.

Bəyanatda Paşinyanın mübarizədən imtinası öz tarixini inkar etməyə bərabər addım kimi qiymətləndirilir. “Onlar beynəlxalq hüquqları görürmüz, çünki artsax xalqının (belə bir xalq da varmı?) öz müqəddəratını təyin etmək hüququ heç bir şəkildə ləğv edilməyib. Səhifənin bağlı elan edilməsi faktiki olaraq beynəlxalq arenada bu hüququ müdafiə etməkdən imtina etmək deməkdir”, - deyir hələ də göylərdə süzən radikal-revanşistlər bəyan ediblər.

Görəsən, bu sarsaqlar hansı “öz müqəddəratını təyin etmək hüququ”ndan dəm vururlar? Məqsədləri nədir? Axı Azərbaycan zamanında təklif etdi ki, qalın və vətəndaşlığı qəbul edin. Paşinyan əleyhinə belə bəyanatların erməni ictimai şüuruna hansı təsirləri ola bilər?

Azad Vətən Partiyasının sədri Akif Nağı “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, ermənilər hələ uzun müddət “artsax” mövzusunda Azərbaycana qarşı sui-istifadə etməyə çalışacaqlar: “Xislətlərinə uyğun olaraq məsələlərin ma-

hiyyətini təhrif edirlər, realıqda tam uzaq bir təsəvvür yaratmağa çalışırlar. Həmin ermənilər hələ bir müddət sonra daha geniş fəaliyyətə başlayacaqlar ki, guya onlara qarşı genosid həyata keçirilib, guya zorla köçürüblər, köçmüş adamların sayını şişirdəcəklər. Hətta daha da absurda gedərək dünyaya car çəkəcəklər ki, guya onlar Qarabağdan çıxarkən yüzlərlə, minlərlə ölənlər olub. Bu, erməni siyasətidir, böhtan, yalançı vəy-şivən onların qanındadır. Bu, əslində onların bədbəxtçiliyidir”.

A.Nağı vurğuladı ki, indiyə qədər də o sualın cavabını ortaya qoya bilmirlər ki, nə üçün 2023-cü ilin sentyabr ayında bir həftə ərzində ermənilər Qarabağı könüllü şəkildə tərk edib getdilər: “Azərbaycan ən yüksək səviyyədə onlara dəfələrlə müraciət etdi ki, vətəndaşlığımızı qəbul edib yaşayın. Ancaq ermənilər bu çağırışlara müsbət münasibət göstərmədilər. Azərbaycan onların qarşısını kəsib zorla Qarabağda saxlaya bilməzdi. Bunu etmək insan haqlarına qarşı addım olardı. Baş nazir Nikol Paşinyan son vaxtlar izah etməyə çalışır ki, Ermənistan daxilində və xaricində olan müəyyən erməni mərkəzləri, o cümlədən müəyyən dövlətlər Azərbaycana qarşı “Qarabağdan çıxarılmış erməni” faktorundan istifadə etmək üçün həmin kütləvi köçü təşkil etdilər. Eyni zamanda köçmüş ermənilərdən Nikol Paşinyan

Revanşistlərdən avantürist çağırış - Xankəndinə qayıdış üçün...

Akif Nağı: “Qarabağdan köçmüş ermənilərin son zamanlar aktivləşməsində, toplantılar keçirməsində bir hədəf var...”

hakimiyyətinə qarşı istifadə etmək məqsədlərdən biri olub. Bunu da Paşinyan deyir”.

Partiya sədrinin dediyinə görə, son bir aydır Ermənistan Qarabağdan köçmüş erməni revanşistlərin aktivləşməsi, toplantılar, aksiyalar keçirmələri, bəyanatlar vermələri prosesin məhz buna doğru getdiyini göstərir: “Yeni artıq açıq görünməkdədir ki, separatçı ermənilər Paşinyan və Paşinyan hökumətinə açıq hədəfə

alılar. Onları həm Robert Köçeryan-Serj Sərkisyan cütlüyü, həm də xaricdən istiqamətləndirənlər var”.

A.Nağı onu da dedi ki, Paşinyan əslində ikiüzlülük edir: “Çünki Paşinyanın xəbərlər olmadan Qarabağdan ermənilər qısa müddətdə köçməzdilər. Paşinyan da belə bir plan qurmuşdu ki, Qarabağdan ermənilərin kütləvi köçməsinə Azərbaycan qarşı istifadə ediləcək. Ona görə də həmin köçdə Paşin-

yan da maraqlı idi. İndi Paşinyan görür ki, həmin ermənilər onun özünü hədəfə almağa başlayıb, ona görə məlum izahatı verir”.

Partiya sədri hesab edir ki, Qarabağdan köçmüş ermənilərin müəyyən müddətdən sonra yeni-yeni tələblərlə meydana çıxmaları da istisna deyil: “Əslində həmin ermənilərin aktivləşməsi həm də Paşinyan hökumətinin oyunlarından. Paşinyan bir tərəfdən deyir ki, “Qarabağ hərəkatı yoxdur, bunu davam etdirməyə də ehtiyac yoxdur”, o biri tərəfdən Ermənistan Qarabağdan köçmüş cinayətkar ermənilərə fəaliyyət imkanı yaradır. Ümumiyyətlə, ermənilərin aktivləşməsində Fransa kimi dövlətlərin rolu da var”.

Həmsöhbətimiz əlavə etdi ki, ermənilərin “artsax” oyununu davam etdirməsində məqsədlərdən biri də xaricdəki erməni diasporundan, erməni mərkəzlərindən maliyyə yardımları almaqdır.

A.Nağının fikrincə, Paşinyan səmimidirsə, Şahramanyan, Sərkisyan, Köçeryan kimi quldurların fəaliyyətini məhdudlaşdırın, onları Azərbaycana versin: “Onlara fəaliyyət imkanı yaratdıqca, həm erməni cəmiyyətinə daha ciddi təsir göstərməyə çalışacaqlar, həm də Paşinyanın bəyanatlarında səmimi olmadığı isbatlanacaq. Şahramanyanın tullanıb-düşməsi onun qandallanıb Bakıdakı cinayətkar həmkarlarının yanına gətirilməsi ilə bitəcək”.

□ **Etibar SEYİDAĞA, “Yeni Müsavat”**

• öyrənmək və müqayisə apara bilmək imkanı - bunu da biz - postsovet ölkələrinin insanları Sovet çöküşündən sonra qazandıq, əvvəl belə şey yox idi, həm fiziki, həm də intellektual mənada.

Hüseynbala SƏLİMOV

sabiq prezidenti Süleyman Dəmirəl yadıma düşdü və səbəbini bir az aşağıda ərz edəcəm. Amma əvvəlcə onu deyim ki, Türkiyə siyasətçilərindən böyük Atatürkdən sonra daha çox Bülent Ecevitə simpatiyam və marağım olub - əlbəttə, daha çox liberal düşüncəli adam olsam da antikommunist, millətçi siyasətçi Türkeşə də həmişə saygım olub. Burada maraqlı detal həm də budur ki, türkiyəlilər də həm kommunist şair Nazim Hikmətə və yazıçı Əziz Nesinə, həm antikommunist siyasətçi Türkeşə sayğı və sevgi bəsləyirlər - zənnimcə, əsl qeyri-səlis mənətiq də, yanaşma da elə budur...

Bülent Ecevitlə bağlı onu deyir bilərəm ki, ona saygım təkə onunla bağlı deyil ki, o, faktiki olaraq Kipr türklərini xilas etmişdi (hətta Abdullah Öcalan da səhv etmərsə, onun baş nazirliyi dövründə həbs olunmuşdu!), həm də onunla bağlıdır ki, ali təhsil diplomu olmadığına

Ölkənin növbəti hədəfi nə olmalıdır?..

görə prezident ola bilməyəndə ona müvafiq qanunu dəyişməyi təklif etmişdilər, amma Bülent bəy razılıq verməmişdi, halbuki dünyada başqa siyasətçilər özlərinin siyasi ömürlərini uzatmaq üçün nələr etmirlər! Bəli, siyasətdə belə böyük kişilər olubdur...

Dəmirələ gəldikdə, ötən əsrin son dövrlərində türkiyəli siyasətçilər və siyasi yazırlar özləri deyirdi ki, o, millətçi alibay Türkeşdən, iqtisadçı Özalddan daha çox siyasətçidir! Mən Türkiyə siyasətini daim izləməyə çalışsam da bütün hallarda qardaş ölkənin siyasi tarixi üzrə mütəxəssis deyiləm, ona görə də bəzi məsələlərlə bağlı hökm verə bilmirəm.

Amma yadıma gəlir, Yuqoslaviya münaqişəsinin alovlu vaxtlarında bir məqamla bağlı rusiyalı təhlilçilər qovrula-qovrula yazırdılar ki,

Dəmirəl bizi qabaqladı! Belə-də isə, deyərdik ki, o, ən azı başqa bir məsələdə - gənc Azərbaycanın problemlərinə münasibətdə dəfələrlə nəinki Rusiya prezidenti B.Yeltsini və Kreml, çoxunu qabaqlamışdı və gerek bunu da hərdən etiraf edərk...

Prezidentlikdən getdikdən sonra o, tez-tez müsahibələr verirdi. Birində dedi ki: “Siyasət həm də səbr tələb edən işdir!..”

Bu sözlər o vaxtdan yadımda qalıbdır. İndin özündə bir siyasi yazıq kimi bəzən mənə elə gəlir ki, bizim oxucu dünyası çox ətəltlidir, nə qədər cəhd edərsən, onu yerindən tərpədə və oynada bilmərsən. Böyük yazıçı-fantast, filosof və dissident Stanislav Lem deyirdi ki, heç kim heç nə oxumur, əgər oxusa da heç nə başa düşmür və eger başa düşsə də dərhal unudur! Bəli, oxucular haqqında

düşünəndə bu sözlər yada düşür.

Amma bəzən də adama elə gəlir ki, oxucu daha səbrlidir və bəlkə də daha müdrikdir...

Ölkəmizin müstəqil olmasından otuz ildən bir az artıq vaxt keçibdi. Bu illər ərzində nə olub?

Birincisi, ölkə təkə de-yure deyil, həm də de-fakto da müstəqil olubdur: burada nə Rusiya hərbi bazaları var, nə də başqa bir şey! Üç Baltik respublikasından sonra biz Rusiyanın geosiyasi təsir dairəsindən ən kənarda olan postsovet ölkəsiyik!

İkincisi, Dağlıq Qarabağ problemi həll olunubdur, ölkənin ərazi bütövlüyü bərpa olunub, suverenliyi bütün coğrafiyasına şamil edilibdir!

Bunlar azdırımı? Əlbəttə ki, yox! Amma bir azca da irəli getmək lazımdır. Zənnimizcə, növbəti mərhələ ölkənin

daha da demokratikləşməsi və vətəndaşlarımızın siyasi və iqtisadi haqlarının daha da genişlənməsi olmalıdır.

Ötən ilin söhbətidir. Televizya kanallarının birində diskussiya gedirdi. Bir nəfər dedi ki, yaxın dövr üçün bizim milli ideyamız Şərqi Avropa ölkələrinin səviyyəsinə çatmaq olmalıdır!

Fikir mənə maraqlı görünürdü. Həqiqətən də, niyə yaxın on ildə, məsələn, Polşanın, Macarıstanın, Çexiyanın və s. səviyyəsinə çatmağı qarşımıza məqsəd qoymayaq? Əlbəttə, zorla NATO-nun və yaxud da Avropa İttifaqının üzvü ola bilmərik, bizi orada heç kim gözləmir (deyərsən, özümüzün də belə fikirmiz yoxdur!), amma vətəndaşlarımızın rifahını (iqtisadi aspektləri iqtisadçılar araşdırmalıdır), siyasi-iqtisadi azadlıqlarını artırmağa birlərək axı!

Türk Dövlətləri Təşkilatına (TDT) üzv olan üç Mərkəzi Asiya ölkəsi - Qazaxıstan, Qırğızıstan və Özbəkistanın, həmçinin qurumda müşahidəçi olan Türkmənistanın Şimali Kipr Türk Cümhuriyyəti əleyhinə qərarı Rusiya mediasının da diqqət yetirdiyi mövzulardan biridir. Musavat.com xəbər verir ki, bu dəfə "Svobodnaya Pressa" bu mövzu haqda geniş məqalə dərc edib.

"Hamı bildirdi ki, Ankara region ölkələrinin xarici siyasətində iqtisadi pragmatizm, yerli etnik vətənpərvərlik və ağıllı realizmə doğru dəyişmənin şahidi oluruq. Eyni zamanda Al ilə Çinin "Bir kəmə, bir yol" təşəbbüsü arasında bu maraqlar cığırında ittifaq yarana bilər ki, bu da Türkiyə ilə birgə Azərbaycanı deyil, Mərkəzi Asiyayı təlatümlü Yaxın Şərqdən yan keçərək dünya bazarlarında əsas tranzit dəhlizinə çevirə bilər.

"Alyanslar dəyişir və Mərkəzi Asiya ölkələrinin yalnız Türkiyə üzərində təsbit edilməsi onların geniş manevr imkanlarını azaldır. Beləliklə, regionda yeni "böyük oyun" başlayır" - nəşr əlavə edib.

Söhbət heç şübhəsiz, dəhlizin İran və Ermənistan vasitəsilə Avropaya çıxışından gedir. Bakı və Ankara bu oyunu necə poza bilər? Orta Asiya türk dövlətləri üçün

Böyük oyun başlayır - Bakı və Ankaraya qarşı plan

Azərbaycanı və Türkiyəni Orta dəhlizdən çıxdaş etmək istəyənlərin məkrli addımlarını necə pozmaq olar? - şərh

sonra - Mərkəzi Asiya ölkələrindən müəyyən pozitiv signal alındı: "Lakin sonrakı proseslər göstərdi ki, bu dövlətlərin "Turan"a münasibəti daha çox pragmatik və ehtiyatlılıqdır. Bu ehtiyatlı yanaşmanın səbəbləri həm tarixi, həm də cari geosiyasi reallıqlarla bağlıdır. Bu ölkələrin böyük əhəli hələ də Rusiyadan asılıdır. Təkcə Qırğızıstanda miqrantların göndərdiyi vəsaitlər ümumi daxili məhsulun 30 faizini təşkil

nüfuz edir. Özbəkistanın və Tacikistanın Çinə olan borcları ildən-ilə artır. Bu isə region dövlətlərini Pekinlə münasibətlərdə daha ehtiyatlı davranmağa məcbur edir. Hətta bir sıra hallarda bu asılılıq onların Türkiyə ilə açıq strateji əməkdaşlığa girməsinə maneə yaradır".

Politoloq Şimali Kipr məsələsinin türk həmrəyliyi bir testi olmasından da söz açdı: "TDT daxilində

Simonyan Kremlə ilişdi: "Parlamentdə "5-ci kolon" var"

"Ermənistan vətəndaşları müharibənin kimlərin günahı ucbatından və nəyin nəticəsində başladığını aydın şəkildə anlayaraq, səssizcə hakim Vətəndaş Sazişi Partiyasına dəstək verdilər". Musavat.com erməni mediasına istinadən xəbər verir ki, bu fikirləri 2024-cü ildə audiovizual mediada informasiya azadlığı və fəaliyyətlə bağlı hesabatın müzakirəsi zamanı Ermənistan parlamentinin spikeri Alen Simonyan bildirib.

"Daha sonra isə B planı işə salındı - yeni Ermənistan Respublikasını yeni müharibəyə cəlb etmə cəhdi. Bu müharibənin məqsədi - onu Ermənistan Respublikasının ərazisinə keçirmək və sülhməramlı qüvvələrin yerləşdirilməsinə nail olmaq idi. Bu fon üzərindən Ermənistanda hakimiyyət dəyişikliyi həyata keçirilməli, nəticədə əvvəlki kimi başqalının göstərişi ilə hərəkət edən bir marionet rejim qurulmalı idi. Amma şükürlər olsun ki, bu alınmadı," - deyə Simonyan qeyd edib.

Lakin spikerin sözlərinə görə, "beşinci kolon" uğursuzluqlara baxmayaraq fəaliyyətini davam etdirir: "Bu "kolon" parlamentdə də fəaliyyət göstərir... Qarşı tərəflə (Simonyan aydınlıq gətirmir-red.) koordinasiya şəkildə işləyir, bəzən isə hətta rus dilində danışır", - deyə Simonyan əlavə edib. Simonyan bəzi müxalifətçilərə məsləhət görüb ki, arıcdan göndərilən mətnləri oxumazdan əvvəl onları daha yaxşı redaktə etsinlər.

■ Musavat.com

Kilsə erməniləri yenidən qana səsləyir

Erməni kilsəsinin rəhbəri II Qaregin Pasxa bayramı ilə əlaqədar etdiyi müraciətində yenə öz xalqını qana çağırıb. Tribunainfo.az xəbər verir ki, o, hamını Ermənistan hakimiyyəti və "düşmən"lə mübarizəyə səsləyib. Qaregin bildirib ki, guya 110 il əvvəl Osmanlı İmperiyası ermənilərə qarşı "soyqırım"ı törədib.

"Bu gün dünya baş verən yeni soyqırım aktları ilə dərinləşir. Həmin cinayət təzahürlərindən biri də xalqımıza qarşı bu yaxınlarda törədilmiş soyqırımı idi: Qarabağın işğalı və ermənilərin öz vətənlərindən zorla deportasiyası". Erməni kilsəsinin apostolu Arşak isə bəyan edib ki, "Qarabağ səhifəsi kilsə üçün bağlanmayıb".

Qeyd edək ki, bu çıxışlar erməni xalqını yenidən avantüraya çağırmaq və onları yeni qırqınlara sovuq etdirməkdir. Erməni kilsəsi hər zaman bu mövqedə olub və indi də davam etməklə erməni xalqına növbəti faciələri yaşatdırmağa çalışır.

Moskvaya sadıq türk dövlətlərinə jest edir. Kreml açıq şəkildə göstərir ki, bu bölgədəki integrasiyaları nəzarətsiz buraxmayacaq və onların yönünü istədiyi məcrada saxlamağa çalışacaq. Yeni "böyük oyun" təkcə Qərb və Rusiya arasında deyil, artıq türk dövlətlərinin daxilində də oynanı-

lır. Bu gün Bakı və Ankara Orta dəhlizin əsas təminatçılarıdır. Bu dəhliz - Çin və Mərkəzi Asiyayı Avropaya bağlayan ən təhlükəsiz və sürətli yoldur. Lakin bu dəhlizin tam gücü ilə işləməsi üçün real logistik imkanlar da artırılmalıdır".

■ Cavanşir ABBASLI, "Yeni Məsəvi"

İlber Ortaylının fikrincə, rəsmi Ankaranı Orta Asiyadan Rusiya, Çin və ya İran deyil, "Osmanlıların varisləri ilə qucaqlaşmaq" istəməyən türk dövlətləri sıxışdırır.

Bununla bağlı konspiroloqlar Britaniya kəşfiyyatı MI6-nın rəhbəri Riçard Mur tərəfindən irəli sürülən "Böyük Turan" layihəsinin uğursuzluğuna işarə edirlər. Son illər hətta türk hərbi-siyasi ittifaqının yaradılmasının əlamətləri görünərsə də, hər hansı əsaslı nəticə çıxarmaq hələ tezdir.

Türkiyənin "Daily Sabah" nəşri Mərkəzi Asiyanın Rusiya, Türkiyə, Avropa İttifaqı, ABŞ və Çin arasında rəqabət meydanına çevrilməsini təhlil edib. Təhlildə bildirilir ki, region ölkələrində qərarların qəbulunda türk həmrəyliyi deyil, iqtisadiyyatının hakim olacağına işarə edir.

Amerikalı ekspert Uolter Rassel Midin isə qeyd edir ki,

doğrudanmı Turan birliyi arxa plana keçir?

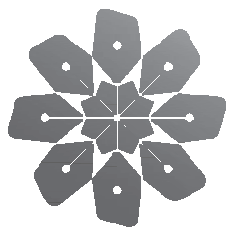
AĞ Partiya sözcüsü, politoloq Azər Hüseynov "Yeni Məsəvi"yə deyib ki, son illər TDT-nin fəallaşması, Azərbaycanın və Türkiyənin bu platformada liderlik rolunu oynamağa çalışması "Turan" ideyasını yenidən gündəmə gətirib: "Bu ideya yalnız romantik mədəni birlik təsəvvürü deyil, həm də geosiyasi, strateji və iqtisadi baxımdan ciddi bir layihədir. Azərbaycan və Türkiyə, tarix və dil ortağı məxrəclərindən çıxış edərək, öz aralarında və Mərkəzi Asiya türk dövlətləri ilə integrasiya səviyyəsini artırmağa çalışırlar. Məqsəd - Rusiya, Çin, Qərb kimi global güclər arasında balans yaratmaq və Türk dünyasını öz maraqlarını qoruyacaq bir güc mərkəzinə çevirməkdir".

Onun fikrincə, bu təşəbbüslərin ilk mərhələsində - xüsusilə Qarabağ Zəfərindən

edir. Özbəkistan və Tacikistan üçün də vəziyyət eynidir. Bu maliyyə axınları bu ölkələrin sosial sabitliyinin təminatçısıdır. Bu baxımdan, Rusiyanın iqtisadi vəziyyəti bu ölkələr üçün həyati əhəmiyyət daşıyır. Bu səbəbdən Moskvanın maraqları ilə açıq şəkildə toqquşmaq istəmirlər".

Ekspertə görə, ikinci mühüm aktor isə Çindir: "Çin regionda yalnız investor deyil, eyni zamanda siyasi-strateji təsir imkanlarını genişləndirən bir qüvvədir. "Bir kəmə, bir yol" təşəbbüsü çərçivəsində Çin Qazaxıstan və Özbəkistan kimi ölkələrdə milyardlarla dollarlıq layihələr həyata keçirir. Bu layihələr həm infrastrukturun modernləşdirilməsinə, həm də Çinin iqtisadi hegemonluğunun güclənməsinə xidmət edir. Çin eyni zamanda yumşaq güc alətləri ilə - təhsil, mədəniyyət və texnologiya sahələrində də bu ölkələrə

yaşanan son böhranlardan biri də Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinin müşahidəçi statusunun təşkilatda tanınması məsələsi oldu. Türkiyənin bu təşəbbüsünə Qazaxıstan və Özbəkistanın ehtiyatlı yanaşması suallar doğurdu. Qazaxıstan Prezidenti Tokayevin "ərazi bütövlüyü" prinsipinə vurğu etməsi və Özbəkistanın neytral mövqeyi əslində təkcə Kiprlə bağlı deyildi. Bu, həm də onların daxili ərazi problemləri - məsələn, Qarabağ muxtariyyəti və Oş bölgəsindəki etnik gərginliklərlə əlaqədar idi. Bu ölkələr düşünür ki, Şimali Kipri tanımaqla sabah öz ərazilərində separatizmin beynəlxalq müstəvidə müdafiəsinə şərait yarada bilərlər. Rusiya mediası bu mövzunu xüsusi diqqətlə işıqlandırır. "Svobodnaya Pressa" kimi platformalar bu məsələləri qabartmaqla, həm TDT daxilindəki gərginlikləri vurğulayır, həm də

**Azərbaycan
Respublikasının
Medlanın İnkişafı
Agentliyi**

Vətəndaş cəmiyyəti, hüquqi dövlət quruculuğu

“Azərbaycan Avropa Məhkəməsinin çıxardığı qərarları tanımayacaq”. “Yeni Müsavat” xatırladır ki, bunu Prezident İlham Əliyev aprelin 9-da ADA Universitetində “Yeni dünya nizamına doğru” adlı forumda çıxış edərkən bildirib. Dövlət başçısı deyib ki, əgər nümayəndə heyəti assambleyanın iclaslarında iştirak etmirsə və Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsinin (AIHM) hakimlərinin seçimində səs verə bilmirsə, məhkəmənin Azərbaycan haqda çıxardığı qərarlar da etibarsız sayılacaq.

Yada salmaq yerinə düşər ki, Avropa Şurası Azərbaycan nümayəndə heyətinin səsvermə hüququna veto qoyub. Bu sanksiyaya etiraz olaraq AŞ PA-dakı nümayəndə heyətimiz fəaliyyətini dondurub. Qurum hələ də Azərbaycana münasibətini dəyişməyib. Ona görə də prezident dövlətin mövqeyini bəyan edib. Nə zaman səsvermə hüququ bərpa olunacaq, ondan sonra Avropa Məhkəməsinin çıxardığı qərarların da tanınması mümkün ola bilər.

Bəs hüquq müdafiəçiləri necə hesab edirlər, AIHM-in qərarlarının tanınmaması nə ilə nəticələnə bilər? AŞ Bakıya qarşı düşmənçiliyi nə qədər davam etdirəcək?

Demokratiya və İnsan Hüquqları Komitəsinin sədri Çingiz Qənizadə “Yeni Müsavat”a bu vəziyyəti şərh edərkən bildirdi ki, günah Avropa Şurasındadır. Onun fikrincə, Azərbaycan qərəzli münasibət dəyişməsə, bu gedişat davam edəcək: “Azərbaycan ədalətli yanaşma tələb edir. Bizim səsvermə haqqımız əlimizdən alınarsa, böhtan xarakterli bəyanatlar səslənirsə, erməni hərbi canilər müdafiə olunursa, biz necə qəbul etməliyik? Yeni qərəz, düşmənçilik, məqsədyönlü şəkildə aparılan çirkin kampaniya, Azərbaycanı gözəndən salmaq cəhdləri davam edir. Ona görə də Azərbaycan Avropa Məhkəməsi ilə bağlı bu mövqedən çıxış edib”.

Ç.Qənizadə vurğuladı ki, Avropa Şurasının rəhbərliyinin sonuncu əsassız ittihamları da bu qurumun münasibətinin dəyişmədiyini gözəl önünə sərir: “Ümumiyyətlə, antiterror əməliyyatından sonra Qərb təsisatları Azərbaycana hücumu keçiblər. Burada həm siyasi təzyiq, ölkəmizi şərhləmək, həm də xristian təəs-

sübkeşliyinin əlamətləri var. Təəssüf ki, separatizmin müdafiəsi təşkil olunur və hərbi canilərin həbsi siyasiləşdirilir. Bu da haqsızlıqdır. Azərbaycan belə ermənipərəst təşkilatlar qarşısında əsla geri çəkilməyəcək”.

Xatırladaq ki, AŞ PA-nın qətnaməsində göstərilir: “Dağlıq Qarabağla bağlı, xüsusilə də Laçın dəhlizindən sərbəst və təhlükəsiz keçidin təmin olunması, Dağlıq Qarabağdakı humanitar vəziyyətə dair qətnamələrin yerinə yetirilməməsindən və yüz mindən çox erməni əhalinin bölgəni tərk etməsi ilə nəticələnən antiterror əməliyyatından narahatlıq keçirməsi”. Qurumun Monitorinq komitəsinin həmməruzəçiləri qətnamədə Azərbaycanın AŞ PA ilə əməkdaşlıqda yol verdiyi “boşluqları” da qeyd ediblər.

Bu qurum 2023-cü ilin sentyabr və oktyabr aylarında “Dağlıq Qarabağda humanitar vəziyyətə dair” və “Azərbaycanın Qarabağda apardığı hərbi əməliyyatları qətiyyətlə pisləməsi” barədə qətnamələr qəbul edib. Hətta Bakını sanksiyalarla hədələ-

yib. Bir sözlə, avropalı parlamentarilər zəfərimizlə başa çatmış 44 günlük müharibədən sonra Azərbaycana qarşı çirkin təbliğat və təzyiq kampaniyasına start verdilər.

Bildirək ki, 46 üzv dövlətin təmsil olunduğu AŞ PA 612 (306 əsas, 306 əvəzedici üzv) deputatdan ibarətdir. Assambleya baş katiblə yanaşı, İnsan hüquqları üzrə komissarı və İnsan Hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsinin hakimlərini seçir. Quruma üzv ölkələrdə yerli və regional demokratiyanın gücləndirilməsinə məsul olan Yerli və Regional Hakimiyyətlər Konqresi 200 mindən çox region və bələdiyyə qurumlarını təmsil edən 612 seçkilə nümayəndədən ibarətdir.

Azərbaycan Avropa üçün əhəmiyyətli ölkədir. Bu faktı AŞ PA-da təmsil olunan deputatların böyük əksəriyyəti qəbul edir. Aİ üzvü olan yeddi ölkə ilə enerjidaşıyıcıları sahəsində etibarlı tərəfdaşlıq münasibətlərinə malik Azərbaycan bu əməkdaşlığı davam etdirməkdə maraqlıdır. Amma öz maraqlarını “bəşəriyyətin mənafeyi” kimi görən AŞ PA-çılara etiraz səslərini ucaldanları, bir qayda olaraq, “demokratik dəyərlərə hörmətsizlikdə” ittiham ediblər. Üstəlik, hansısa ölkədə baş verən pozitiv dəyişikliyin altına öz imzalarını qoymağa çalışıblar.

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Emil SALAMOĞLU

Tramp ermənilərə od qoydu - haylar qəzəb püskürür

ABŞ Prezidentinin Krimla bağlı hazırlığı revanşistləri özündən çıxarıb; absurd çağırışa - reaksiya

ABŞ Prezidentinin Ukrayna nizamlanması naminə Krimı Rusiya ərazisi kimi tanımağa hazırlaşması radikal-revanşist erməniləri əməllicə özündən çıxarıb. Onlar “nə üçün Donald Tramp birinci prezidentliyi dövründə eyni qaydada “artsax”ı Ermənistan ərazisi kimi və ya onun müstəqilliyini tanımadı” kimi axmaq suallar verməyə başlayıb, qəzəb püskürürlər.

“Tramp ilk prezidentlik dövründə niyə eyni şeyi etmədi? Yeni hələ 2020-ci ilin sentyabrında Türkiyə-Azərbaycan tandemi (? - red.) orada müharibəyə başlamazdan əvvəl bu addımı niyə atmadı? Belə bir addım Bakı və Ankaranın planlarına həmişəlik son qoya və bütün sivil dünyaya (?! - red.) aydın signal olardı”.

“Yeni Müsavat” xəbər verir ki, bu barədə Armenianreport.com-un redaksiya məqaləsində deyilir. Ardınca iddia olunur ki, guya hətta Rusiya

da buna, yeni ABŞ-ın tanınma qərarına sevinər, eyni addımı atardı. Elə isə Moskva niyə bunu birtərəfli qaydada etmədi? Ümumiyyətlə, böyük və məkrli güclərin əlində məşə olan bu xəstə toplum hər şey qırağa, həqiqətdənmi Krimla Qarabağın fərqli mövzular olduğunu anlaya bilmir?

Siyasi şərhçi Ramiyə Məmmədovanın sözlərinə görə, Trampın Krimı Rusiya

ərazisi kimi tanıyacağını gözləmir. Onun fikrincə, belə fikirlər səslənə bilər, amma ABŞ liderinin beynəlxalq hüquqa zidd addım atması təhlükəli presedentə səbəb olacaq. Ekspert hesab edir ki, Ağ Ev rəhbəri bunu Qrelandiyanı ilhaq etmək fonunda nəzərdən keçirə bilər, amma hazırda Danimarkadan bu adanın qoparılması da real görünür: “BMT və dünya Krimı Ukray-

nanın ərazi bütövlüyünə daxil edir. Azərbaycan da eyni mövqedən çıxış edir. Tramp bu addımı atarsa, Rusiyanın ilhaqına haqq qazandırmış olacaq, sonra başqa ölkələri də pis mənada həvəsləndirəcək. Üstəlik, Cənubi Osetiya və Abxazıyanın da Rusiyaya birləşdirilməsi üçün imkan yaratmış olar. Məncə, Trampın çılğın bir prezident olduğunu unutmamalıyıq. O, hər gün bir

fikrə düşür”.

Təhlilçi Krimla qondarma “artsax” arasında müqayisəni isə gülünc sayır: “Çünki Krimda separatçı bir rejim qurub müstəqillik iddiası qaldırmayıblar. Sadəcə, Rusiya saxta referendumla Krimı özünə birləşdirib. Qarabağda olan cinayətkar dəstə isə ikinci erməni dövləti qurmaq eşqinə düşmüş, özünə oyuncaq prezident seçmiş, saxta parlament qurmuşdu və Ermənistandan idarə olunurdu. Krim isə ayrıca subyekti ortaya çıxmayıb, Rusiya yanmadanı özününkü sayır. Yeni burada ərazi münaqişəsi fərqlidir. Ona görə ermənilərin absurd çağırışları mənasızdır”.

Milli Cəbhə Partiyasının sədr müavini Ehtiram Mehdiyevin sözlərinə görə, “artsax” yoxdur və ermənilərin çağırışları nəticə verməyəcək: “Çünki Ermənistan özü belə onun müstəqilliyini tanıya bilmədi, Trampdan niyə bunu gözləyirlər? Sadəcə, hay-küy salırlar və məqsədləri separatçı ideyaları gündəmdə saxlamaqdır. Azərbaycana qarşı bu fəaliyyət fiaskoya məhkumdur. Dünya dövlətlərinin gündəmində “artsax” deyərək bir məsələ yoxdur. Hazırda Trampın planında Çinə qarşı ticarət sanksiyası, Ukraynada müharibəni dayandırmaqdır. Hətta Pana-

ma, Kanada belə gündəlikdən çıxmaqdadır. ABŞ liderinin sistemsiz xarici siyasəti var. O baxımdan, onun ermənilərin revanşist çağırışlarına, yaxud ideyalarına dəstək verməsi gözlənilmir”.

E.Mehdiyevin fikrincə, əksinə, Tramp azərbaycanlı həmkarına Novruz bayramı təbrikində sülh müqaviləsinin imzalanmasını səbirsizliklə gözlədiyini açıqlayıb: “Ona görə də “artsax” deyərək mifik məsələ Tramp üçün yoxdur. Amerika prezidenti “artsax”ın nə olduğunu belə bilmir. Eyni zamanda Paşinyan dəfələrlə bəyan edib ki, Ermənistan Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıyır. Bu mövqə Trampın və ABŞ-ın də istinad nöqtəsi olmalıdır. Ermənilərin Krimla müqayisə aparması isə gülümlədir. Burada çox böyük səhvlər var. Hətta Rusiya qondarma Donetsk və Luqansk xalq respublikalarını elan edib, amma Krimı ayrıca respublika kimi tanımayıb. Yeni ermənilər “dqr”i “lrx”ə oxşatsaydılar, daha məntiqli olardı. Çünki ikisi də separatizmdir. Məncə, Azərbaycan Ermənistan qarşısında bu məsələləri qaldırmalı və siyasi-diplomatik təzyiqlərini artırmalı, tələblər qoymalıdır ki, İrəvanda bu çağırışlarla bağlı ölçü götürülsün”.

□ **Emil SALAMOĞLU,**
“Yeni Müsavat”

Ağsaqqal məsləhəti

Zamin HACI
zaminhaci@gmail.com

"Sular qalxanda balıqlar qarışqaları yeyir, sular enəndə qarışqalar balıqları. Çalış nə balıq ol, nə qarışqa. Bacar su ol"

(Şərq müdrikliyi)

Bu dəfəki seli 4-5 itki ilə birtəhər yola verdik. Əsas odur paytaxtdakı "dəvə çuxurunda" boğulan olmadı. Ancaq maraqlıdır ki, indi hamı düşüb paytaxt təsərrüfatına rəhbərlik edənlərin üstünə, sualları Bakı ŞİH-in müdirinə yağdırırlar. Halbuki azı 4 nəfər Şabran rayonunda ölmüşdü. Heç oradakı yol, neft və sairə idarələrin müdirlərindən soruşan yoxdur ki, təbii fəlakət zamanı işçiləri nə üçün sahəyə göndərmisiniz.

Yaxud mümkündür ki, hava məlumatı idarəsi zay işləyib, selin gələcəyi haqda operativ, dəqiq informasiya çatdırmayıblar. Normal dövlətlərdə ölüm hadisəsini araşdıran orqanlar bu detallara da fikir verir.

Normal dövlətdə mətbuat, KİV əslində həm də belə xəbərdarlıq orqanıdır. Haradan sel gələcəyini camaata öncədən bildirir, hansı nöqtələrdə fəlakət gözləmək lazımdır, bunu çatdırır. Hərçənd normal yerlərdə paytaxtın şəhər meri də olur, camaat onu seçir, məsuliyyət, hesabat tələb edir və sairə.

İndi şəhərin müdiriyyəti deyir ki, gerek biz sel olanda tunəlləri bağlayaq. Əlbəttə. Ən düzgün üsul bağlamaqdır. Karantin vaxtındakı kimi. Əslində sərhədlər baxımından karantin, koronavirus hələ davam edirmiş. Bəs o zaman niyə camaata küçəyə çıxmağa icazə verilir?

Yağış yağanda ucundan tutub göyə çıxmaq, oradakı peykimizdə oturub ayaqlarımızı planetə tərəf sallamaq və "Sevirəm səni, gözəl kəndimiz" mahnısını oxumaq da mümkündür. Lap dərinə getsək, qədim adətləri niyə unudublar, anlamıram. Axı biz vaxtilə belə anlarda ən uzun tort, ən yekə paxlava bişirirdik, əhaliyə paylayırdıq, onlar da məsud olurdular. İndi də yağış kəsən kimi ən azı Dubay şokoladı bişirmək olar. Bağırov körpüsündən Sabuncuya qədər uzunluqda.

Hərçənd deyirlər dünyada bu andıra qalmış şokoladın trendi üzündən püstə qəhətə çəkilmişdir. Çıxış yolu burada da vardır: Dubay şokoladını püstə əvəzinə eşşək qanqalından düzəldə bilərik. Heç kəs fərqi başa düşməz. Bu dəqiqə ükan-bazarımızda ayaqqabı kremi "82 faizli Zelandiya kərəsi" adıyla satmırlarmı? Hindistanda məbəddə öz əcəliylə rəhmətə getmiş 80 yaşlı camışın ətini "islami üsulla kəsilmiş Beyləqan quzusu" adıyla alıb yemirikmi? Hamı alır, nuş eləyir. Səhv ələmirmə, ölən də yoxdur. Səhv ələsəm nə olacaq? Təki adamı Allah saxlasın. Allahın vurduğuna da, saxladığına da heç kəsin sözü ola bilməz.

Yağışdan çıxıb yağmura düşmək kimi olmasın, paytaxtda son dövrlər yağınlar da artıbdir. Hər gün harasa yanır. Az qalır özümüzü Los Angelesdə hiss edək. (Mən bunu tez-tez yaşayıram, Bakının şimal girişində dağın döşünə yekə ağ hərflərlə "Binəqədi" yazısı vurulub, tərtəmiz məşhur "Hollivud" yazısının analoqudur). Bəs yağınların qarşısı necə alınmalıdır? Çox sadə: kibrit yığışdırılsın!

Yağışda tunele girmirsən, kibriti qadağan edirsən, qanqaldan da şokolad... Yaşa da özün üçün. Kim sənə mane olur? Həyat təkcə ağ-qara rənglərdən ibarət deyil, boz da var. Sözləşib, bizim çoxdan anladığımız bu hikmətə dünya alimləri bu həftə gəliblər. Deyir təzə rəng kəşf olunub, sadəcə, insan gözü onu görə bilmirmiş. Eh. Nə təzəsi, biz qırx ildir respublikanı həmin rənglə boyayıırıq.

Sonda keçmişdən bir əhvalatı yazım. O zamanlar ağsaqqal-ağbirçək öyüdü var idi, camaat çətinliyə (oxu: fəvqəladə hallara) düşəndə kimə üz tutacağını bilirdi. Yənə belə günlərin birində kimə kənddə taya yığmış. Ot qalxır, adam qalır tayanın başında. Gedirlər ağsaqqal çağırırlar. Ağsaqqal gəlir, deyir ip atın, bağlasın belinə, dartın. Belə edirlər, adam tayanın təpəsindən guppultuyla yerə deyir, çəzir. Ağsaqqal təəccüblənir: "Niyə belə oldu, bilmirəm, çünki bu üsulla quyudan dünən adam çıxarmışam".

Nəsə, camaat ağlaşır, görürlər ağsaqqal da ağlayır. Deyirlər, sənə canımız qurban, ağlama, niyə ağlayırsan, ölüb ölüb də bə, cəhənnəmə ölsün, ağsaqqal deyir: "Sizin vəziyyətinizi fikirləşib ağlayıram. Mən öləndən sonra sizin axırınız necə olacaq?"

Xəbər verildiyi kimi, Rusiya Xarici Kəşfiyyat Xidmətinin direktoru Sergey Narişkin Bakıda keçirilən "Əfqanıstan: regional qarşılıqlı əlaqə, təhlükəsizlik və inkişaf" konfransında iştirak edib.

"Yeni Müsavat" bildirir ki, Narişkin səfər çərçivəsində həmçinin Azərbaycanın Xarici Kəşfiyyat Xidməti və Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin, eləcə də digər kəşfiyyat orqanlarının rəhbərləri ilə görüşüb. O, danışıqlarda xüsusi xidmət orqanları vasitəsilə Rusiya-Azərbaycan əməkdaşlığının dinamik inkişaf etdiyi, konstruktiv, qarşılıqlı faydalı və etimad xarakteri daşdığı, Rusiya Federasiyasının və Azərbaycan Respublikasının milli maraqlarının qorunmasına yönəldiyini bildirib.

Narişkin tədbirdə Qərbin ünvanına tənqidlər səsləndirib və Əfqanıstan siyasəti ilə bağlı ittihamlar irəli sürüb. Lakin onun səfəri təkcə konfransın keçirilməsi baxımından əhəmiyyətli deyil, gəlişi eyni zamanda Moskva-Bakı münasibətlərinin ən həssas dönməsinə təsadüf edib. Xüsusən də son zamanlar müxtəlif rəsmi səviyyələrdə təmaslar artıb. Belə ki, Prezidentin xüsusi tapşırıqlar üzrə nümayəndəsi Xələf Xələfov Rusiyada xarici işlər naziri Sergey Lavrovla, Putinin köməkçisi Yuri Uşakovla görüşüb, həmçinin parlamentin sədri Sahibə Qafarova Rusiyaya səfər edib, bundan əlavə, Rusiya Federasiya Şurasının sədri Valentina Matviyenko Azərbaycana gəlib. Bu görüşlər çərçivəsində "Rus evi" və digər məsələlər barədə Moskvadan bəzi mesajlar verilib. Son dəfə Zaxarova, ardınca Peskov və həmçinin Primakovdan bəyanatlar eşidilib.

Narişkinin səfəri məhz həmin dövrə düşür. Üstəgəl, 9 May paradında Azərbaycan liderinin iştirakı gözlənilir. Bu mənada Rusiya kəşfiyyat şəfinin paytaxtımıza təşrifini ələmətdar edən daha hansı səbəblər ola bilər? Son vaxtlar Rusiyadan Azərbaycana səfərlərin sıxlaşması, Azərbaycanla bağlı bəyanatların çoxalması nədən xəbər verir? Problemlər artıb, yoxsa münasibətlər düzəldilib?

Politoloq Oqtay Qasımov "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Rusiyadan Azərbaycana səfərlərin artması, müzakirələrin intensivləşməsi dünyada yaranan yeni geopolitik şərtlərlə bağlıdır: "Belə ki, Rusiya və Amerika arasında danışıqlar prosesi başlandıqdan sonra Moskvanın dünyada mövqeləri müəyyən qədər güclənmişdir. Rusiya bir çox istiqamətlərdə, xüsusilə də postsovet məkanında mövqelərini qorumaq və bundan sonrakı dövrdə öz təsir imkanlarını artırmaq niyyətindədir.

Narişkinin Bakı səfərinin şifrələri - təfərrüat

Rusiyadan Azərbaycana səfərlərin sıxlaşması nədən xəbər verir?

dədir. Azərbaycanla Rusiya arasında ötən ilin dekabr ayında yaşanan məlum təy-yarə qəzası hadisəsindən sonra münasibətlərdə soyuqluq yaranmağa başlamışdı. Soyuqlaşan münasibətlərdə son zamanlar müəyyən dəyişikliklər baş verməkdədir".

Onun sözlərinə görə, həm Rusiya tərəfindən müəyyən üzrxahlığın edilməsi, dəymiş zərərin ödənilməsi kimi məsələlər, eyni zamanda istintaqla bağlı proseslərin aparılması Rusiyanın Azərbaycanla dialoqda və münasibətlərin normallaşmasında maraqlı olduğunu göstərən hadisələrdir. **Politoloq qeyd etdi ki, o baxımdan Sergey Narişkinin səfərini də məhz bu siyasətin tərkib hissəsi kimi qiymətləndirmək lazımdır:** "Bu səfər əlbəttə ki, Azərbaycanla bir çox məsələləri, o cümlədən də təhlükəsizlik mövzuları ilə bağlı müzakirələri özündə ehtiva edir. Yeni hesab edirəm ki, Rusiyanın intensiv dialoq təşəbbüsləri, əlbəttə, münasibətlərin sərtləşməsinə yox, düzəlməsinə xidmət edən amildir. Nəzərə alaq ki, bu görüşlərdə müzakirə edilən məsələlər və verilən mesajlar da hər iki tərəfin münasibətlərin bundan sonra da gücləndirilməsində maraqlı olduğunu göstərən faktorlardır. Bu da hər iki tərəfin mənafeyinə uyğundur".

O.Qasımov bildirdi ki, Rusiyanın son bir neçə ildə Güney Qafqazda, əsasən də Ermənistanda mövqeləri zəifləmişdi, indi bölgədə təsirlərini yenidən gücləndirmək niyyətindədir: "Ona görə də Güney Qafqaz dövlətləri ilə intensiv dialoq mə-

hələsinə keçid başlanıb. Fəşizm üzərində qələbənin ildönümü münasibətilə keçiriləcək tədbirə Güney Qafqaz ölkələrinin liderlərinin xüsusi olaraq dəvət edilməsində də bu amil müəyyən rol oynayır". Yada salaq ki, Azərbaycanla Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Rusiya arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 33 ili tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov arasında təbrik məktublarının mübadiləsi baş tutub. Bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər

Paşinyanın konstitusiyaya oyunbazlığı - İrəvan "odla su arasında"

Azərbaycandan qəbul etdiyi "top"u erməni seçicilərin üstünə atan baş nazir təhlükəli proseslərə başlayır - Bakıdan xəbərdarlıq

Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan indi də referendum mövzusunda söz oyunlarına başlayıb. Azərbaycanla sülh müqaviləsini imzalamağa hazır olduğunu davamlı şəkildə bəyan edən Paşinyanın sülhün əldə olunması üçün əməli addımlar atmaması bir yana, üstəlik, özünü sığortalamaq üçün cəhdlər göstərməsi də diqqətdən yayınmır.

Ermənistanın baş naziri bu günlərdə bildirib ki, əvvəlki bütün konstitusiyaya referendumları xalqın iradəsini əks etdirmir. N.Paşinyan deyib ki, Ermənistanda xalqla hüquqi sistem arasında uçurum var. Musavat.com xəbər verir ki, bu barədə Paşinyan İrəvanda keçirilən "Ədalətə nail olma vasitəsi kimi məhkəmə" adlı konfransda çıxış edərkən deyib. "Mənim qiymətləndirməm əvvəllər necə idisə, indi də elədir: əmin oldum ki, hüquqi sistemdəki boşluqlar həm də o faktla bağlıdır və ondan qaynaqlanır ki, əslində bütün konstitusiyaya referendamlarında cəmiyyətin müəyyən bir qavrayışı və inamı mövcud olub - yeni rəsmi şəkildə qeydə alınmış nəticələr xalqın iradəsini ya əks etdirmir, ya da tam şəkildə ifadə etmir. Mən bu barədə son vaxtlar müxtəlif məkanlarda tez-tez danışram və "real Ermənistan" ideologiyasını təqdim edirəm. Bu, çox mühüm bir nüansdır və mən burada fundamental, dərin bir problemi görürəm - yəni ölkədə mövcud olan hüquqi quruluşla xalq arasında orqanik bir bağ problemi mövcuddur", - deyə Nikol Paşinyan qeyd edib.

Məlum olduğu kimi, Azərbaycanın dövlət başçısı Ermənistanla sülh müqaviləsinin imzalanması üçün rəsmi İrəvanın iki tələbə əməl etməli olduğunu bildirib. Ölkə rəhbəri qeyd edib ki, əgər Ermənistan Minsk Qrupunun ləğv olduğunu elan etməsə, həmçinin Azərbaycanla qarşı ərazi iddi-

alarının əks olunduğu konstitusiyasını, həmçinin normativ hüquqi aktlarını dəyişdirməsə, o halda, sülh müqaviləsinin imzalanması mənasızdır. N.Paşinyanın əvvəlcə konstitusiyaya dəyişikliyinə 2027-ci ildə, yəni 2026-cı ildəki parlament seçkilərindən sonra gediləcəyi barədə anonslar etsə də, sonradan referendumdan bir il sonra keçiriləcəyi barədə danışmağa başladı. Amma revanşistlərdən ehtiyatlanan, eyni zamanda Azərbaycanla danışıqlardan hansısa üstünlüklərlə çıxmağa çalışan erməni baş nazir vaxtaşırı "val"ı dəyişməklə hakimiyyətinin də ömrünü uzatmağa cəhd göstərir. Qeyd edək ki, bundan əvvəl Paşinyan bəyan etmişdi ki, ölkənin yeni konstitusiyasında müstəqillik bəyannaməsinə istinad olmalıdır. Amma revanşistlərin hücumundan yayınmaq üçün də dərhal məsələnin referendumla, yəni xalqın səsverməsi ilə həll edilməli olduğunu dilə gətirdi.

Xatırladaq ki, Ermənistanın ilk konstitusiyası 5 iyul 1995-ci ildə keçirilmiş referendum nəticəsində qəbul edilib. İlk konstitusiyanın qəbulu Ermənistanın 1-ci prezidenti Levon Ter-Petrosyanın vaxtına

(1991-1998) təsadüf edib. Konstitusiyada Azərbaycanla ərazi iddialarının yer aldığı müstəqillik bəyannaməsinə istinad var, sənədə keçmiş Dağlıq Qarabağ muxtar vilayəti Ermənistanın bir hissəsi elan olunub. Sonralar Ermənistanda konstitusiyaya dəyişikliklərlə əlaqədar iki dəfə referendum keçirilib. Hər iki referendum zamanı Qarabağın Ermənistanla birləşdirilməsi müddəasının yer aldığı müstəqillik bəyannaməsinə istinad olduğu kimi saxlanılıb, əl deyilməyib. İlk konstitusiyaya dəyişikliyi 2-ci prezident Robert Köçeryanın dövründə, ikinci dəyişiklik referendumu isə 3-cü prezident Serj Sərkisyanın rəhbərliyi altında həyata keçirilib.

Belə ki, 27 noyabr 2005-ci ildə keçirilən referendumla bəzi düzəlişlər edilmiş yeni konstitusiyaya qəbul edilib. 6 dekabr 2015-ci il tarixində keçirilmiş növbəti referendum nəticəsində yenidən konstitusiyada dəyişikliklər edilib və beləliklə də, dövlətin siyasi quruluşu yarıprezident respublikası sistemindən parlamentli respublikaya dəyişdirilib.

Ermənistan Respublikasının hazırkı Konstitusiyası preambula (ön söz) və 9 fəsildən ibarətdir. Preambula konstitusiyanın ümumi

prinsiplərini və məqsədlərini bildirir. Bu isə Ermənistanın konstitusiyaya səviyyəsində qonşu dövlətə ərazi iddiası irəli sürdüyünü deməyə əsas verir. Rəsmi Bakı hesab edir ki, Ermənistan Konstitusiyası dəyişməsə, qarşıdakı illərdə hakimiyyətə gələ biləcək hansısa "revanşist qüvvələr"ə Azərbaycana qarşı yenə ərazi iddiaları ilə çıxış etməyə səbəb verəcək. (Modern.az)

Ermənistan konstitusiyasına görə, siyahıya alınmış seçicilərin ən azı 25 faizi və referendumda qatılan seçicilərin 50 faizindən çoxu dəyişikliyin lehinə səs verməlidir.

Baş nazir Nikol Paşinyan 2024-cü ildə tamamilə yeni konstitusiyaya layihəsi hazırlamaq üçün komissiya yaratmaq barədə sərəncam imzalayıb. Sərəncama əsasən, yeni konstitusiyaya layihəsi 2026-cı ilin sonuna qədər hazırlanmalıdır. Ermənistanda konstitusiyaya islahatları ilə bağlı referendumun 2027-ci ildə keçirilməsi planlaşdırılır. Amma bu tarix önə də çəkilə bilər.

"Ermənistanda indiyədək konstitusiyaya dəyişiklik üzrə keçirilən referendumların heç biri xalqın iradəsini əks etdirməyib", - deyən Ermənistan cəmiyyəti ilə qanunçuluq arasındakı uçurum olmasını məhz bununla əlaqələndirən Paşin-

yan eyni zamanda konstitusiyanın dəyişdirilməsi ilə bağlı ümumxalq referendumunun keçiriləcəyini də anons edir. Hələ mart ayında bu barədə danışarkən demişdi ki, Ermənistan 2027-ci ildə Yeni Konstitusiyaya bağlı referendum keçirə bilər. "Biz vətəndaşlara yeni konstitusiyaya təklif edəcəyik və 2027-ci ildə referendum keçirməyi planlaşdırırıq", - o, Ermənistanın İctimai Televiziyasına müsahibəsində bildirmişdi. Baş nazir həmçinin demişdi ki, İrəvan yaxın gələcəkdə ATƏT-in Minsk Qrupunun ləğvi ilə bağlı müzakirələrə başlaya bilər.

Maraqlısı budur ki, Paşinyan həm referendumların nəticələrinin saxta olduğunu deyir, həm də referendum anonsu verir. Revanşistlərin yenidən baş qaldırması şəraitində Paşinyan Azərbaycanın tələbini icra edib, ölkəmizə qarşı ərazi iddialarını konstitusiyadan çıxara biləcəkmi? Yoxsa məsuliyyəti özündən uzaqlaşdırmaq üçün söz oyununu davam etdirir. Kim təminat verə bilər ki, budəfəki referendumun nəticələri qəbul olunacaq? Bəlkə elə Paşinyan revanşistlərin mövqeyinin üstün olacağını bildiyi üçün və gələcəkdə "referendumun nəticələri belə oldu, mən xalqın tələbinə qarşı çıxma bilmərəm" arqumentinin arxasında gizlənmək üçün manevrlər edir. Bütün bunlar hansı qənaəti yaradır? N.Paşinyan sadəcə zaman qazanmaq istəyir, yoxsa başqa niyyətləri də var?

Sosial Tədqiqatlar Mərkəzinin baş mütəxəssisi, siyasi şərhçi Tural İsmayilov "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Ermənistanda konstitusiyaya dəyişikliyi mütləq olmalıdır: "Bu günə qədər Ermənistanı müxtəlif məsələlərdə aldadan Nikol Paşinyan və onun komandası erməni xalqı üzərindən oyunlar oynamağa çalışır.

Bu oyunlar bu gün də davam edir. Nikol Paşinyan yaxşı bilir ki, erməni xalqına qarşı onun tərəfindən yeridilən siyasət nəticəsində Ermənistan çıxılmaz bir vəziyyətə düşüb. Hazırda Ermənistanın üzərində ciddi öhdəliklər var". **Ekspert qeyd etdi ki, Ermənistan Konstitusiyasını dəyişmədiyi təqdirdə nəinki Azərbaycanla sülh müqaviləsi, həmçinin Türkiyə ilə də münasibətlərini yaxşılaşdırma bilməyəcək:**

"Çünki Ermənistanın Konstitusiyasında Azərbaycan və Türkiyəyə qarşı ərazi iddiaları ölkənin vəziyyətinin daha da pis olmasına gətirib çıxarır. Ermənistan bütün inteqrasiya layihələrindən kənarda qalıb. Bu ölkənin qarşısında duran yeganə şans Azərbaycanla sülh müqaviləsi imzalayıb, Türkiyə ilə münasibətləri yaxşılaşdırmaqdır. Lakin konstitusiyalarında Türkiyə və Azərbaycana qarşı ərazi iddiaları olduğu təqdirdə sülhlə bağlı bu ölkənin atacağı addımlar əsla səmimi görünə bilməz". **T.İsmayilov hesab edir ki, Paşinyan konstitusiyanın dəyişməsi məsələsində gecikib:** "İlk başdan bu addımı atmalı idi. Ermənistan çox ciddi formada dövlət sənədlərini dəyişməlidir. İstənilən halda Ermənistanda konstitusiyaya dəyişəcəyi təqdirdə bu ölkənin taleyi də dəyişəcək. Hər bir halda Ermənistan işğal qoxan konstitusiyadan qurtulmalıdır".

Görünən budur ki, Ermənistan rəhbərliyi "odla su arasında qalıb". N.Paşinyan revanşistlərin qəzəbindən qorxdığı üçün Azərbaycan ərazilərinə iddianın əksini tapdığı konstitusiyadan imtina etmək cəsarətini nümayiş etdirə bilmir. Ona görə də Bakının onun üzərinə atdığı "top"u o da referendumda səs verəcək erməni xalqının üzərinə atır. Amma anlamır ki, Qarabağdan olan cinayətkarların yenidən İrəvan küçələrinə çıxması, kilsənin hərəkatlanması şəraitində sülhü özündə ehtiva edəcək nəticənin qutudan çıxması mümkün deyil. Bu isə real Ermənistan qurmaq arzusunun puça çıxması demək olar. Hər halda, düşünmək üçün vaxt çox qalmayıb.

E.PASASOY,
"Yeni Müsavat"

Paşinyan keşişlərlə savaşı uduzsa...

Ermenistanın Baş naziri Nikol Paşinyan ölkənin hazırkı konstitusiyasını dəyişdirmək üçün əlavə əsaslar axtarır. Yəqin ki, ən əvvəl o səbəbə ki, dəyişikliyə rəsmi Bakının legitim tələbi ilə getmədiyi görüntüsünü yaratmaq istəyir. Hər necə olmasa, cəmiyyətin əhəmiyyətli bir kəsimi hələ də radikal-revanşist ovqatdadır. Hərgah Azərbaycan qeyri-adi heç nə tələb eləmir. Bu, Bakıdan öncə beynəlxalq hüququn tələbidir.

Yeni əsas axtarışına gəlincə, Paşinyan bu gün bəyan edib ki, Ermənistanın əvvəlki konstitusiyası referendumları xalqın iradəsinə əks etdirmir. Onun sözlərinə görə, ölkədə bu səbəbdən asayiş və cəmiyyət arasında uçurum var. "Ədliyyə sektorunda problemlər bundan qaynaqlanır. Və bu boşluq, digər məsələlərlə yanaşı, bütün konstitusiyaya referendumlarında ictimaiyyətin rəsmi nəticələrin xalqın iradəsinə ifadə etmədiyi və ya tam ifadə etmədiyinə əmin olması ilə bağlıdır", - Nikol fikrini tamamlayıb...

Paşinyan sözsüz ki, konstitusiyadan Azərbaycan və Türkiyəyə qarşı ərazi iddiaları ilə bağlı istinadlar çıxarılma-dan Bakı və Ankara ilə uzunmüddətli sülhün mümkünsüz olacağını indi heç vaxt olmadığı qədar yaxşı dərk edir. Yeni əks halda, nə onun 29.7 min kv km-lik "real Ermənistan"ı reallaşacaq, nə də kapitulyant ölkə təcridəndən çıxıb biləcək. Ermənistan bölgənin "kor bağırısağı", dalan ölkə kimi bir az da inkişafdan qalacaq, sürətlə boşalacaq. Nəyi bacarmasa da, köç etməyi "Hindistan qaraçıları" yaxşı bacarır.

Yaxın illər isə Güney Qafqaz da daxil, regionda son dərəcə önəmli, tələpəli logistik layihələrin həyata keçirilməsi gözlənilir. Əgər işğal dövründəki kimi, Ermənistan yenə mənasız təkəbbür göstərüb Bakı-Tiflis-Ceyhan, Bakı-Tiflis-Ərzurum, Bakı-Tiflis-Qars kimi global əhəmiyyətli projelərdən kənarda qalsa, bu, artıq özünü intihar anlamına gələcək.

Zaman isə gedir. Odur ki, Paşinyan tələsmək, eyni zamanda bütün bu acı perspektivləri öz xalqına səbirle izah etmək zorundadır. Bu isə əlbəttə ki, "barıt qoxulu" konstitusiyayı dəyişməkdən başlayır...

Yeri gəlmişkən, konstitusiyada kilsənin (Eçmiədzinin) ölkənin siyasi həyatında rolu barədə xüsusi bənd var. Hansı ki, katolikoslara faktiki hakimiyyətə müdaxilə üçün imtiyaz tanıyır. Təsədüfi deyil ki, təxminən bir il əvvəl parlamentdəki çıxışı zamanı baş nazir belə də demişdi: "Ölkə-mizdə kilə ictimai fikrə ən böyük təsir agentidir və biz bunu aradan qaldıracağıq".

Şübhəsiz ki, dindarlarla arası olmayan Paşinyan həmin bənddən də qurtulmaq istəyir. Əlbəttə, ilk növbədə öz hakimiyyətinin gələcəyi naminə. Ancaq o, erməni kilsəsinin də im öz xalqını qonşulara qarşı avantüralara səsləyən bir terror yuvası olduğunun da fərqindədir. Neçə vaxtdır cəmiyyətin və hakimiyyətin baş-beynini aparan avantürüst keşiş Baqrat Qalstanyanın hoqqalarını yada salmaq yetər...

Yeni Nikol Vovayeviç kilsənin cəmiyyətə destruktiv təsirini minimuma endirmək, onun "dəmir dişləri"ni çıxarmaq niyyətində səmimidirsə, bunu yalnız təqdir eləmək olar.

Çünki Azərbaycan və Türkiyə ilə sülhə iki ən böyük əngəldən biri və belkə də birincisi məhz erməni kilsəsidir. Bu səbəbə referendumda gedilərsə, - onun bu il baş tutması heç də az ehtimallı deyil, - o halda keşiş-dindarlarla radikal-revanşist müxalifətin iqtidara qarşı vahid cəbhədə birləşib cəmiyyəti psixoloji terror etməsi gözləniləndir.

Əvəzində Paşinyan da öz soydaşlarına səbirle və argumentli şəkildə izah etməlidir ki, Azərbaycan radikalının Ermənistanda hakimiyyətə gəlməsinə son dərəcə dözümsüz və sərt münasibətdə olacaq, erməni xalqı üçün yaxşıya heç nə dəyişməyəcək və bunun altını da ilk növbədə onun özü çəkəcək. Həm də qısa zamanda. Kəsəsi, bu dəfə seçimi düz etsinlər...

■ **Analitik xidmət, Musavat.com**

Xristianların Pasxa bayramı ərə-fəsində Qüdsdəki Müqəddəs Dirilmə kilsəsində Müqəddəs Ocaq yandırılarkən, erməni din xadimləri əxlaqsız təxribatlarından əl çəkməyiblər. Erməni keşişlər mərasim zamanı Qarabağdakı keçmiş separatçıların əski parçasını nümayiş etdiriblər.

sülhü deyil, düşmənciliyi təbliğ edirlər. Erməni kilsələrinin həqiqi xristianlıqla, dini dəyərlərlə, Allahla əlaqəsi yoxdur. Allahı tanıyan dindarlar belə bir addımı atmamalı və mövqeni ortaya qoymamalıdır. Onların bu düşmənciliyi elə xristianlığın prinsiplərinə, dəyərlərinə ziddir. Erməni kilsələri dünyanın hər yerində bu fəaliyyəti və təbliğatı da-

təsvir ediblər. Qarabağ Azərbaycanın ərazisidir, lakin ona qarşı iddiaları var. Revanşist qüvvələr hətta Paşinyana da minnət edirlər ki, Qarabağ hərəkatının xidməti sayəsində bu dövlət müstəqil olub və bundan sonra da öz qüvvəsini saxlamalıdır. Erməni diasporası, erməni kilsəsi və Ermənistan dövləti arasında daim çekiş-

ideologiyanın rüporuna çevrilib.

Özünü "xalqın səsi" kimi təqdim edən Qalstanyan əslində Azərbaycanla sülhə qarşı aparılan ideoloji kampaniyanın ön cəbhəsində dayanır. O, bir tərəfdən guya "milli dəyərlər"dən danışır, digər tərəfdən isə "artsax" mifini diriltməyə, itirilmiş torpaqlar uğrunda yeni müharibəyə

Müqəddəs torpaqda "artsax" əxlaqsızlığı - Bakıdan şillə kimi cavab

Erməni keşişlər Qüdsdə təxribata əl atdı - əski parçası ilə sülhə zərbə...

Göründüyü kimi, erməni din adamları harada olsalar, bu qondarma "bayraqdan" əl çəkmirlər. Din xadimi sülhə çağırış etməlidir. Amma ermənilərin Qüdsdəki keşişləri belə ərazi iddialarına səbəb olan "artsax" parçasını qaldırmaqla xalqlar arasında barışıq, sülhə doğru gedən prosesə zərər vurmağa çalışırlar.

Üstəlik, "artsax" məsələsini təbliğata çevirməklə özləri haqda məzlum obrazı yaradırlar. Guya onlar Qarabağdan zorla çıxarıblar.

Qeyd edək ki, son həftələr Ermənistanda da separatçılar fəallaşmış. Onlar gah qondarma parlamentin toplantısını keçirir, gah da mifik rejimin uydurma prezidenti Şahramanyan fransız deputatla görüşür. İndi də erməni keşişlərin bayram təxribatı.

Millət vəkili Ceyhun Məmmədovun "Yeni Müsavat"a bildirdiyinə görə, baş verən bütün bu proseslər onu göstərir ki, Azərbaycanla Ermənistan arasında sülhün imzalanmasına ən çox mane olan strukturlardan biri də erməni kilsəsidir: "Bu kilə hər zaman düşmənciliyi təbliğ etməklə məşğul olub. Bu, eyni zamanda xristianlığın da prinsiplərinə zidd yanaşmadır. Onlar həm Ermənistan daxilində, həm də xaricdə bu cür fəaliyyətləri davam etdirirlər və düşmənciliyi yaymağa çalışırlar. Lakin bu, ilk hal deyil. Erməni kilsəsi erməni diasporası ilə birlikdə eyni siyasəti yürüdür. Əslində isə kilə bu qədər itkidən sonra fərqli mövqə nümayiş etdirməli idi. Təəssüf ki, erməni keşişlər belə addımları tək Qüdsdə deyil, digər ölkələrdə də atırlar".

Deputatın fikrincə, dünyada bilməlidir ki, onlar xristianlıq və din pərdəsi altında erməni şovinizmi ilə məşğul olurlar: "İki xalq arasında

vam etdirir".

Politoloq Tofiq Abbasov "Yeni Müsavat"a deyib ki, ermənilər bununla ilk növbədə özlərini biabır edirlər: "Özlərini qalmaqallı millət kimi təqdim edirlər. İstər siyasi, istərsə də dini təsisatların nümayəndələri belədir. Ermənistan daxilində köhnə hakimiyyətin nümayəndələri "Qarabağ hərəkatı"nın nəbzini saxlamağa çalışırlar. Onların fikrincə, bu hərəkat erməni dövlətçiliyinin əsasını gətirib çıxarardı. Guya 30 il bundan öncə onlar müstəqilliklərini elan etdikdən sonra o prosesə təkən verən Qarabağ hərəkatı olub. Bununla da etiraf edirlər ki, işğalçılıq siyasəti, vandallıq, qonşunun ərazisinə göz dikmək onların milli məfkurəsinin əsasını təşkil edir".

Ekspertə görə, dünyada ikinci belə bir dövlət yoxdur ki, müstəqillik aktında, öz konstitusiyasında başqa dövlətin ərazisini öz tərkibində görsün: "Ağdağı Türkiyədədir, lakin ermənilər onu öz gerblərində

mə gedir. Və bu çekişmə İvan Andreyeviç Krilovun təmsillərindəki mənzərəni xatırladır. Təmsildə Qu quşu, xərçəng və balıq heç vaxt iş birliyi qura bilmir. Çünki biri uçuş, biri sürünür, digəri isə üzür. Ermənilərin də əhvalatı məhz buna oxşayır. Üçlükdə Ermənistan ideologiyasını düzgün müəyyən edə bilmirlər. Kilə Allahla qulluq edir. Allahla qulluq edən qüvvələr müharibəyə can atmamalıdır. Əksinə, erməni keşişləri Allahın yox, şeytanın elçiləri-dir. Erməni keşişləri bayraq adlandırdıqları əski parçasını asmaqda heç nə dəyişməyəcək. Haradan asırlarsa asırlar. Dəyişməyən bir həqiqət var: Qarabağ Azərbaycandır!"

Qeyd edək ki, Ermənistanda revanşizm təkəbi siyasətçilərin yox, kilə divarları arasından çıxan "müqəddəs" libaslıların da gündəmindədir. Xüsusən son dövrlərdə keşiş Baqrat Qalstanyanın çıxışları bu tendensiyanı açıq şəkildə göstərir. Kilsənin keşişi olsa da, Qalstanyan artıq dini simadan çox, revanşist

çağırışlar etməyə cəhd göstərir. Onun "duaları" daha çox nifrət üzərində qurulub.

Qalstanyan yalnız kilədə yox, mitinglərdə, televiziya proqramlarında və sosial şəbəkələrdə də anti-Azərbaycan ritorikası ilə çıxış edir. Ermənistanda siyasi dairələrlə yanaşı, dini institutların da sülhə qarşı təbliğata cəlb edilməsi bölgədəki sabitlik üçün ciddi təhlükə signalıdır.

Keşişin rəhbərlik etdiyi dini tədbirlərdə, xütbələrdə separatçılar "qəhrəman" kimi təqdim olunur, Azərbaycanla imzalanacaq sülh müqaviləsi isə "xəyanət" damğası ilə qınanır. Beləliklə, Ermənistan cəmiyyətində nifrətin dini don geyindiyi yeni mərhələ başlayıb.

Bu fakt bir daha göstərir ki, rəsmi İrəvan revanşist qüvvələrə, o cümlədən din xadimlərinə meydan verir. Azərbaycan isə bu təhlükəni ciddi şəkildə nəzərə almalı, regionda yeni müharibə çağırışlarına dini-siyasi cavab verməyə hazır olmalıdır.

■ **Şahin RƏHİMLİ, "Yeni Müsavat"**

“Türkiyənin əhalisi on ildən sonra artımdan azalmağa doğru gedəcək, bu, respublika üçün ciddi təhdid təşkil edir”. “Yeni Müsavat” xatırladır ki, bunu Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan bildirib. “Ölkəmizi və millətimizi əhali baxımından narahatedici bir gələcək gözləyir. Hətta ən nikbin proqnozlar belə göstərir ki, 10 il sonra Türkiyənin əhalisi artmaq əvəzinə azalacaq”, - deyərək Ərdoğan ötən şənbə İstanbulda çıxışı zamanı qeyd edib. Onun sözlərinə görə, bu, müharibədən də böyük təhlükədir: “Biz əhalinin artımını təmin etmək üçün bir sıra tədbirlər görmüşük, lakin unutmamalıyıq ki, bu məsələ təkcə maddi stimullardan ibarət deyil, burada bir sivilizasiya baxışı da önəmlidir”.

Ərdoğanın sensasion xəbərdarlığı - Türkiyə 10 il sonra, Azərbaycan isə...

Qardaş ölkənin lideri əhalinin artımında azalma olacağını anons etdi; bizi də bu təhlükə gözləyirmi?

2024-cü ilin sonuna olan məlumata görə, Türkiyədə 17 yaşadək uşaqların və yeniçimlərin sayı 21,8 milyon nəfər təşkil edib ki, bu da ölkə əhalisinin 25,5%-nə bərabərdir. Bu məlumatı Türkiyə Statistika İdarəsi (TÜİK) açıqlayıb. “Anadolu” agentliyinin verdiyi xəbərə görə, ötən ilin sonunda ünvanlı qeydiyyat sistemində əsasən, respublikanın ümumi əhalisi 85,6 milyon nəfər olub. Uşaqların və yeniçimlərin 51,3%-i oğlan, 48,7%-i isə qız olub. Müqayisə üçün qeyd edək ki, BMT-nin məlumatına əsasən, 1970-ci ildə Türkiyə əhalisinin 48,5%-i uşaqlardan ibarət olub. 1990-cı ildə bu göstərici 41,8%-ə düşüb.

Proqnozlara görə, 2030-cu ildə Türkiyədə uşaqların əhalidəki payı 22,1%-ə, 2040-cı ildə 17,9%-ə, 2060-cı ildə 16,9%-ə, 2080-ci ildə 15,2%-ə, 2100-cü ildə isə 14,5%-ə qədər azalacaq.

Məlumdur ki, əhali sayı, onun gənc yaşı genofond və milli təhlükəsizlik məsələsidir.

Bəs Azərbaycan üçün də azalma təhlükəsi varmı?

Mövcud statistika göstərir ki, ölkəmizdə təbii artım templəri getdikcə zəif-

ləyir, doğum sayı azalır, əhali qocalır. Belə ki, Dövlət Statistika Komitəsinin 2024-cü ilin sonunda yaydığı məlumata görə, Azərbaycan əhalisinin ümumi sayı 10 milyon 200 min nəfər təşkil edir. Lakin son 5 ildə təbii artım tempində nəzərəcarpacaq yavaşlama müşahidə olunub. 2018-ci ildə ölkədə doğulanların sayı 145 min nəfər olmuşdursa, 2023-cü ildə bu göstərici 121 minə düşüb. Ölüm halları isə 2023-cü ildə 62 min nəfər təşkil edib. Bu da təbii artımın cəmi 59 min nəfər civarında olması deməkdir - əvvəlki illərlə müqayisədə 15 faizlik geriləmə.

Son 20 ildə Azərbaycanda 65 yaşdan yuxarı əhalinin sayı 2 dəfədən çox artıb. Əhalinin qocalması fonunda əmək qabiliyyətli və gənc nəslin payı azalır. Mütəxəssislər qeyd edirlər ki, bu vəziyyət gələcəkdə həm əmək bazarı, həm də sosial təminat sistemi üçün ağır yükə çevrilə bilər.

Sosioloq Üzeyir Şəfiyev mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”-a açıqlamasında bildirib: “Son 22 il ərzində Azərbaycan əhalisi cəmi 26,44 faiz artıb. Bununla yanaşı, ahlı insanların sayı 99,4 faiz artıb ki, bu da ol-

duqca ciddi göstəricidir. Bu o deməkdir ki, Azərbaycanda təbii artımda ləngimə baş verir. Hətta 2023-cü ilin statistikasına təbii artımda 15 faizlik azalma qeydə alındı. 2024-cü ilin statistikasında da bu tendensiya davam etdi. Bəzi iqtisadçılar hesab edirlər ki, ölkəmizdə təbii artımla bağlı hələ ciddi narahatlığa əsas yoxdur.

son dövrlər bu istiqamətdə dəfələrlə mövqe bildirib.

O ki qaldı Azərbaycana, ölkəmiz də global dünyanın bir parçasıdır. Qloballaşan cəmiyyətdə insanlar daha çox eqosentrik həyat tərzinə meyl edirlər, daha çox özlərini düşünür, ailə və uşaq qayğılarını çəkmək istəyirlər. Təbii artımda ləngimə Azərbaycan cəmiyyə-

ti üçün heç vaxt bu qədər xarakterik olmayıb. Həm Sovet dövrünə qədər, həm də Sovet dövründə bizdə təbii artım hər zaman yüksək olub. Ailə planlaşdırma-sında çoxuşaqlı ailə modeli üstünlük təşkil edib. Bu, həm də Azərbaycan cəmiyyətinin ənənəvi xüsusiyyətlərindən biri idi. Elə bil cəmiyyətin daxilində “kimin daha çox uşağı varsa, üstünlük qazanır” yarışı vardı. Sovet dövründə isə müharibədən sonrakı dövrdə əhali artımını stimullaşdırmaq üçün demoqrafik təşviq siyasəti aparılırdı. Məsələn, “Qəhrəman ana” adı, uşaqpulu və sosial müavinətlər mövcud idi. Bu sosial dəstəklər ailələrin iqtisadi durumuna təsir göstərirdi üçün ailələr çoxuşaqlı olmaqda maraqlı olurdular.

Lakin müstəqillikdən sonra cəmiyyətimiz global dünyaya açıldı və insanlar gördülər ki, inkişaf etmiş ölkələrdə çox uşaq trendi yoxdur. Əvəzində “az, amma keyfiyyətli” prinsipi üstünlük təşkil edir. İndi müşahidə edirik ki, ailələr əsasən 2 uşağa üstünlük verirlər.

Bir müddət əvvəl Milli Məclisdə də bu məsələyə toxunuldu. Müzakirələrdə çoxuşaqlı ailə statusunun 5 uşaqdan 3 uşağa endirilməsi təklif edildi. Məncə, bu çox müsbət təklifdir və qanunvericilikdə təsdiqlənsə, yaxşı olar. Əgər çoxuşaqlı ailələrə şamil olunan imtiyazlar 3 uşaq ailələrə də tətbiq edilərsə, Azərbaycanda da insanlar daha çox 3 uşağa üstünlük verə bilərlər. Bununla yanaşı, müxtəlif ölkələrdə tətbiq olunan dəstək layihələri Azərbaycanda da həyata keçirilə bilər”.

✉ **Xalidə GƏRAY,**
“Yeni Müsavat”

Bir müəllim, 40-45 şagird... - məktəblərdə şagird sıxlığı

Azərbaycanda bəzi məktəblərdə siniflərdəki şagird sayı normadan artıq olur. Bu, nəinki tədrisin keyfiyyətinə ciddi təsir göstərir, həm də şagirdlərin fiziki və psixoloji vəziyyətinə mənfi təsir göstərə bilər. Bu cür sıxlıq şəraitində müəllim hər bir şagirdə fərdi yanaşmaqda çətinlik çəkir, nəticədə təhsil prosesində keyfiyyət azalır.

Modern.az-a açıqlamasında **Elm və Təhsil Nazirliyi yanında İctimai Şuranın katibi Günay Əkbərova** deyib ki, sinifdə şagird sayının və dərs müddətinin tədrisin keyfiyyətinə təsiri həm müəllimlər, həm valideynlər, həm də təhsil ekspertləri tərəfindən diqqətlə izlənilən məsələlərdəndir:

“Bu mövzunu üç fərqli baxış bucağından - müəllim, valideyn və ekspert kimi - nəzərdən keçirək. Bir müəllim olaraq, sinifdə şagird sayının tədrisin effektivliyinə birbaşa təsir etdiyini müşahidə etmişəm. Sinifdə 20-25 şagird olması, hər bir şagirdə fərdi yanaşma və dərsə aktiv qatılmaq imkanı yaradır. Bu say həmçinin müəllimə dərs materiallarını daha dərinləndirib izah etmək və şagirdlərin suallarını cavablandırmaq üçün kifayət qədər vaxt verir. Lakin sinifdə şagird sayı 30 və ya daha çox şagird olduqda, fərdi diqqət azalır və dərsin keyfiyyəti aşağı düşə bilər. Valideynlər də övladlarının təhsil aldığı sinifdə şagird sayının 20-25 arasında olmasını istəyirlər. Bu, müəllimin hər bir şagirdə daha çox diqqət ayırmasına və övladlarımızın təhsildə daha yaxşı nəticələr əldə etməsinə kömək edir. 45 dəqiqəlik dərs müddəti, əgər sinifdə şagird sayı optimaldırsa, şagirdlərin dərsi mənimsəməsi və müəllimlə interaktiv şəkildə iştirak etməsi üçün kifayət edir. Lakin şagird sayı çox olduqda, bu müddət kifayət etməyə bilər və şagirdlərin dərsləndən tam faydalanması çətinləşə bilər”. G.Əkbərova bildirib ki, beynəlxalq təcrübəyə əsasən, OECD ölkələrində ibtidai təhsil səviyyəsində sinifdə orta hesabla 21 şagird olur.

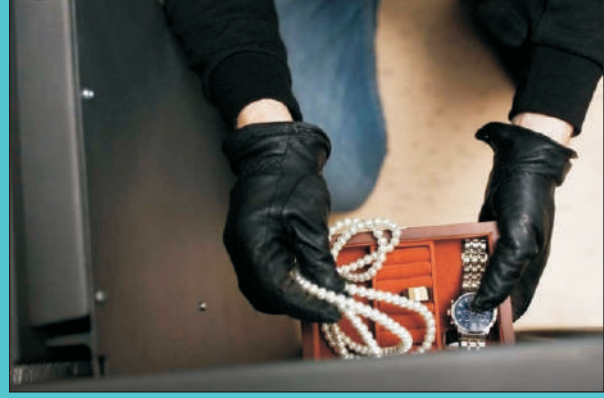
Beş rayonda ağac qətlə: cinayət işləri başlandı

Baş Prokurorluğun Cinayət təqibindən kənar icraatlar idarəsində Lerik, Cəlilabad, Xızı rayonunda, həmçinin Bakı şəhərinin Binəqədi və Yasamal rayonları ərazisində qanunsuz ağac kəsmə faktı ilə bağlı Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyindən daxil olmuş məlumatlar əsasında Baş Prokurorluğun cinayət təqibindən kənar icraatlar idarəsində araşdırma aparılıb. Bu barədə Müsavat.com-a Baş Prokurorluğun mətbuat xidmətindən bildirilib.

Bakı şəhəri Binəqədi rayonu Azadlıq prospekti 191, Yasamal rayonu Abbas Mirzə Şərifzadə küçəsi 241, Xızı şəhəri H.Əliyev prospekti 194 ünvanında, Lerik şəhəri Honiyon adlanan ərazidə, Cəlilabad rayonu ərazisində köhnə Ələt-Astara magistral yolunun 143-144-cü kilometrliyində meşə fonduna daxil olmayan 413 ədəd ağac və kolun qanunsuz kəsilməsi nəticəsində təbiətə 207 min manatdan çox ziyan vurulması müəyyən edilib.

Qeyd olunan faktlarla bağlı Cinayət Məcəlləsinin 259.1 və 259.2.4-cü (ağacın, kolların və ya digər yaşıllıqların qanunsuz kəsilməsi (götürülməsi) xeyli və külli miqdarda ziyan vurduqda) maddələri ilə cinayət işləri başlanaraq ibtidai istintaqın aparılması üçün aidiyyəti üzrə daxili işlər və prokurorluq orqanlarına göndərilib.

Bakıda villalardan milyonluq qızıl və nağd pulları kimlər aparıb? - təfərrüat

Azərbaycanda Türkiyə vətəndaşlarından ibarət cinayətkar dəstə saxlanılıb. Onlar Mehdiabad, Saray, Məmmədli qəsəbələrində 7 evdən ümumilikdə 1 milyon manatdan çox dəyəri olan oğurluq hadisələri törədiblər.

Musavat.com xəbər verir ki, onlar təkcə iki evdən 1 milyonluq oğurluq ediblər.

Belə ki, dəstə üzvləri Saray qəsəbəsi, Zərifə Əliyeva küçəsindəki bağ evindən 3 ədəd tapança, tüfəng, 10 min manat dəyəri olan qızıl saat, qızıl-zinət əşyaları, 120 min dollar və 250 min manat nağd pul və qızılı rəngli tapança götürüblər. Dəymiş ziyan 532 min 500 manat qiymətləndirilib.

Məmmədli qəsəbəsində yerləşən bağ evindən pompalı tüfəng, patronlar, qızıl-zinət əşyaları və 450 min manat nağd pul götürüblər. Bu epizod üzrə dəymiş zərər 502 min manat məbləğində dəyərləndirilib.

Dəstə üzvləri daha 5 evdən ümumilikdə 200 min manata yaxın nağd pul və qızıl-zinət əşyaları oğurlayıblar.

İş üzrə saxlanılan şəxslər Muhammet Korkmaz, Adem Ezel, Emrah Orbeyi, Gencay Korkmaz, Bünyamin Korkmaz olub.

Təqsirləndirilən şəxslər ittihamla özlərini qismən təqsirli biliblər. Dəymiş zərərle razılaşmayıblar. Qeyd edilən miqdarda qızıl və nağd pul götürmədiklərini deyiblər.

Məhkəmənin hökmü ilə təqsirləndirilən şəxslər 12-14 il müddətinə azadlıqdan məhrum ediliblər. Onlardan yalnız bir nəfər 2 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. Buna səbəb həmin şəxsin yalnız bir epizodda sürücü kimi iştirak etməsi olub.

Məhkəmədə həmin şəxslərin Azərbaycanda başqa kimlərlə əlbir olmaları da araşdırılıb. Təqsirləndirilən şəxslər oğurluğa getdikləri evlər barədə heç kimdən məlumat almadıqlarını, onlara Azərbaycanda heç kimin kömək etmədiyini deyiblər.

İstintaq orqanı da araşdırma zamanı dəstə üzvlərinin Azərbaycan vətəndaşları ilə əlbir olmaları barədə məlumat əldə etməyib. Həmin şəxslərin oğurladıqları qızıl-zinət, pul və digər əşyaları harada saxlamalarını və istifadə edib-etməmələrini müəyyən etmək mümkün olmayıb.

Hazırda onların başqa cinayət əməlləri törətmələri, oğurladıqları qızıl-zinət, pul və digər əşyaları harada saxlamaları, istifadə edib-etməmələri istiqamətində tədbirlər davam etdirilir.

İ. MURADOV,
Musavat.com

Ötən həftə kütləvi zəhərlənmənin qeydə alındığı “Venesiya” şadlıq sarayındakı bu hadisə restoranlarda qidanın təhlükəsizliyi məsələsini aktuallaşdırıb. Şadlıq evinin administratoru Nəbi Baxşəliyev deyib ki, hadisə baş verən gün şadlıq sarayının hər iki zalında məclis olub, lakin təkcə birindəki qonaqlar arasında zəhərlənmə faktı qeydə alınıb.

“Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi məsələ ilə bağlı araşdırma aparır. Qidaların hamısı şadlıq sarayına sertifikatı əsasında daxil olur. Zəhərlənməyə nəyin səbəb olduğu bizə də maraqlıdır”, - deyə administrator əlavə edib.

Amma bu ilk hal deyil. İstər Bakıda, istər bölgələrdə toylarda zəhərlənmə faktlarına rast gəlinib. Əsasən salatlardan zəhərlənmə qeydə alınır. Bu isə məhsulların keyfiyyətsizliyini yenidən gündəmə gətirir. Əslində sahibkar da,

qidanı şadlıq saraylarına və rənlər də cinayət məsuliyyəti daşıyır. Çünki zəhərlənmədən insan həyatını itirə də bilər. Halbuki toy sahibi xərc çəkir, şadlıq evinə böyük məbləğdə vəsait ödəyir, həyatında bir dəfə bu şad günü yaşayır, 200-300 qonaq çağırır, nəticədə kütləvi zəhərlənmə qeydə alınır. Ona görə də iş adamlarının fəaliyyəti, şadlıq saraylarının xidmətinə nəzarət gücləndirilməlidir...

Belə halları necə önlemək olar?

Həkim-dietoloq Ləman Süleymanova mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”a danışdı: “İlk öncə onu qeyd etmək istərdim ki, bu kimi hallar, yeni qida zəhərlənməsi, keyfiyyətsiz məhsullardan istifadə, gigiyena qaydalarına əməl olunmaması - təkcə şadlıq saraylarında deyil, eyni zamanda bir çox tanınmış restoran və kafelərdə də müşahidə olunur. Belə obyekt sahibləri çox təəssüflər olsun ki, yalnız yüksək qazanc əldə etmək niyyətində olurlar. Lakin onlar unudurlar ki, bu qazancın arxasında insan həyatı dayanır. Onlara etibar edib xidmət alan müştərilərin sağlamlığı ilə oynamaq vicdani və hüquqi baxımdan çox ciddi məsuliyyətdir”.

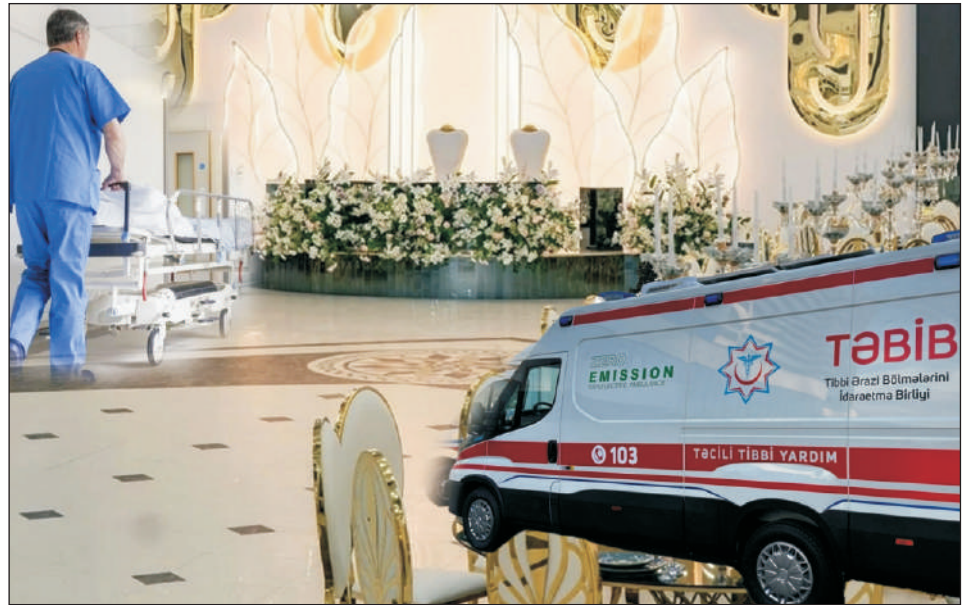
Ləman Süleymanova zəhərlənmələrin başlıca səbəbini bu cür izah edib: “İlk növbədə obyekt sahibləri işə başlamazdan əvvəl obyektlərinin mətbəx hissəsini ən yüksək standartlara uyğunlaşdırmalıdır. Mətbəx hər bir işə obyektinin əsasını təşkil edir və buradakı şərait birbaşa təqdim edilən qidanın təhlükəsizliyini müəyyənləşdirir. Mətbəx yalnız görünüşcə deyil, funksional baxımdan da ideal vəziyyətdə olmalıdır. Burada təmizlik əsas prinsip kimi tətbiq olunmalı, istifadə olunan bütün avadanlıqlar - soba, soyuducu, qabıyuan maşınlar, ventilyasiya sistemləri və digər cihazlar - texniki baxımdan saz vəziyyətdə olmalı və mütləq olaraq yoxlanılmalıdır. Havanın dövriyyəsi və otaq temperaturunun stabil qalması da xüsusi əhəmiyyət daşıyır.

Bundan əlavə, mətbəxdə qida məhsullarının, o cümlədən içməli suyun düzgün və təhlükəsiz şəraitdə saxlanması üçün bütün zəruri texniki vasitələr təmin olunmalıdır. Su filtrləri, soyuducular, xüsusi saxlanma şkafları, temperaturu kameralar və digər avadanlıqlar daim işlək vəziyyətdə saxlanmalı, gündəlik dezinfeksiya işləri aparılmalıdır. Ərzaqların saxlandığı yerlər sanitariya-gigiyenik qaydalara tam uyğun olmalıdır. Bu, həm məhsulun temperatur rejiminin qorunması, həm də çirklənmədən uzaq tutulması baxımından vacibdir. Hər bir ərzaq növü üçün müəyyən olunmuş temperatur standartlarına ciddi şəkildə əməl olunmalıdır”.

Həkim ikinci mühüm məsələ kimi ərzaq məhsullarının keyfiyyətini qeyd edir: “Hər bir ərzaq təzə və istifadəyə yararlı olmalıdır. Keyfiyyətsiz və ya son istifadə müddəti bitmiş məhsullar dərhal mətbəxdən uzaqlaşdırılmalıdır. Ümumiyyətlə, heç bir ərzaq məhsulu 2 gündən artıq saxlanılmamalıdır. İstər

Toy zəhərə döndərən restoranlar - total yoxlamalara başlamaq zamanı

SOS: daha ağır fəsadlar qaçılmaz ola bilər, əgər...; həkim-dietoloq əsas səbəblərdən danışdı, çıxış yolunu göstərdi

yağlar, istər ət məhsulları, istərsə də meyvə və tərəvəzlər - hamısı tərəvətli və standartlara uyğun olmalıdır. Eyni zamanda yeməkləri hazırlayan şəxslər şəxsi gigiyenalarına xüsusi diqqət yetirməlidirlər. Əlcəklərdən istifadə olunmalı, əllər tez-tez yuyulmalı, maska və önlük geyinmək adi iş rejiminin tərkib hissəsi olmalıdır”.

Dietoloq-həkim bildirir ki, qida zəhərlənmələrinin əsas mənbələrindən biri salatlardır və müxtəlif növ turşulardır: “Məsələn, hazırda hava çox da isti olmasa da, yay fəslinin yaxınlaşdığı bir dövrdəyik və bu, artıq təhlükə signalı verir. Mövsüm keçidlərində, xüsusən də yazdan yay aylarına keçiddə orqanizmin müqaviməti zəifləyir, qidalar isə daha tez xarab olur. Belə vəziyyətlərdə isə qida zəhərlənmələri özünü göstərir. Salatlarla bağlı xüsusi narahatlıq doğuran hallar da var. Təəssüflə deyirəm ki, bəzi şadlıq saraylarında artıq “ənənə” halını almış bir praktika mövcuddur: məsələn, ayın 5-də toy planlaşdırılırsa, artıq 3-4 gün, bəzən bir həftə əvvəldən salatlardan hazırlanmasına başlanılır. Hazırlanmış salatlarda soyuducuda saxlanılır, toy günü çıxarılıb süfrəyə verilir. İstifadə olunmayan hissəsi isə təkrar soyuducuya qoyulur. Bu, son dərəcə təhlükəlidir. Çünki otaq temperaturunda cəmi 15 dəqiqə qaldıqdan sonra salatlarda içində pato-

gen bakteriyalar sürətlə inkişaf etməyə başlayır. Bu məhsulu sonradan soyuducuya qoymaq və yenidən istifadə etmək isə birbaşa zəhərlənmə riskini artırır. Bu dövrdə, yeni yazdan yaya keçid mərhələsində orqanizmin həssaslığı artır, qidaların da keyfiyyəti tez dəyişir. Bu səbəbdən də bütün işə obyektlərinin sahibləri, rəhbərləri bu məsələlərə xüsusi həssaslıqla yanaşmalıdırlar.

Heç bilirsinizmi, restoran və şadlıq saraylarında ət məhsulları hansı şəraitdə saxlanılır? Xüsusilə hissə verilmiş ətlər və kabablar əksər hallarda düzgün temperatur rejimində saxlanılır. Halbuki bu məhsulların saxlanma şəraiti xüsusi diqqət tələb edir. Əks halda, mikroorqanizmlərin inkişafı baş verir və insan həyatı üçün təhlükəli vəziyyət yaranır”.

Ləman Süleymanova zəhərlənmənin inkubasiya dövründən və ona qarşı ilk yardımdan da söz açdı: “Qida zəhərlənmələrinin inkubasiya dövrü çox qısadır, adətən 1-2 saat ərzində simptomlar başlayır. Ən əvvəl başgicəllənmə, halsızlıq, ürəkbulanma, qusma, ishal müşahidə olunur. Əgər vəziyyət ağırlaşarsa, bədən temperaturu yüksəlir. Bu artıq orqanizmin zəhərlənməyə qarşı müdafiəyə keçdiyindən xəbər verir və zəhərlənmənin ciddiliyini göstərir. Belə hallarda insanlar ilk növbədə ev şəraitində ilkin müdaxilə təd-

birliyi görməlidir. Soda su içmək, qusmanı stimullaşdırmaq vacibdir. Həmçinin hər 10 kiloqram çəkiyə 1 tablet almaqla aktivləşdirilmiş kömür dərmanı qəbul edilməlidir. Məsələn, insanın çəkisi 80 kiloqramdırsa, 8 həb qəbul etməlidir. Bol su içmək və dərhal həkimə müraciət etmək zəruridir”.

Daha bir ciddi məsələ: “Şadlıq saraylarında yeməklər ardıcıl şəkildə və çox miqdarda təqdim olunur. Hər şey bir-birinə qarışır, əvvəlcə ağır ət yeməkləri, sonra desertlər, tort, dondurma və sairə. Bu, insanın qida sistemində uyğun olmayan bir yanaşmadır. Orqanizmi bu qədər yükləmək, həzm sistemində belə güclü təzyiq göstərmək düzgün deyil. Ona görə də yemək menyusu elə tərtib edilməlidir ki, həm dad baxımından zövq verici olsun, həm də sağlamlığa uyğun gəlsin. Əvvəlcə yüngül qidalar - meyvə və tərəvəzlər, salatlardan təqdim olunmalı, daha sonra əsas yeməklərə keçid edilməlidir. Təəssüf ki, bizdə bu sıralama tam əksinə həyata keçirilir. Ağır yeməklərdən sonra meyvə verilir, bu isə həzm sistemində zərər verir, zəhərlənmə riskini artırır. Halbuki yeməkdən əvvəl qəbul edilən meyvə qidanın mənimsənilməsinə asanlaşdırır və ümumi həzmi yaxşılaşdırır. Bütün bunlar həm də zəhərlənmələrin qarşısını almağa kömək edir”.

■ **Xəlilə GƏRAY,**
“Yeni Müsavat”

ABŞ-İran danışıqlarında üçüncü raund başlanır

İran və ABŞ arasında danışıqların üçüncü raundu, həm texniki, həm də yüksək səviyyəli müzakirəçilər səviyyəsində görüşlər Omanın paytaxtı Məşqətdə keçiriləcək. Musavat.com xəbər verir ki, bunu aprelin 21-də İran Xarici İşlər Nazirliyinin sözcüsü İsmayıl Bəqayi mətbuat konfransında bildirib.

“ABŞ ilə Məşqət və Romada keçirilən əvvəlki danışıqlarda ümumi çərçivələr və mövqelər müzakirə olunub. Məşqətdə keçiriləcək texniki sessiyada bu çərçivələrlə bağlı daha ətraflı mövqeləri araşdırılacaq”, - o əlavə edib.

İndiyə qədər keçirilən danışıqların təfərrüatlarına gəlincə, Bəqayi deyib ki, belə müzakirələrin detalları mediada müzakirə olunmur: “Mediada təfərrüat kimi verilənlərin hamısı təsdiqlənmir və sadəcə, fərziyyədir... Biz uzun bir yolun başlanğıcındayıq”.

XİN sözcüsü bu danışıqların İran və ABŞ arasında münasibətlərin normallaşmasındakı mümkün rolu ilə bağlı sualı da cavablandırıb.

Onun sözlərinə görə, “İran və ABŞ arasında dolayı danışıqlar nüvə məsələsi və sanksiyaların ləğvi üzərində qurulub”.

Bəqayi xarici işlər naziri Abbas Araçqinin aprelin 22-də Çinə səfər edəcəyi barədə də məlumat verib. O, ötən həftə Rusiyaya səfər etmişdi.

ABŞ dövlət katibi Marko Rubio Ukrayna ilə bağlı diqqətçəkən açıqlama verib. Rubio deyib ki, nizamlanma məsələsi vacibdir, lakin “Amerika üçün başqa daha vacib şeylər də var”.

“Biz üç ildir Ukraynanı dəstəkləmişik, milyardlarla dollar xərcləmişik, lakin indi diqqətimizi yönəltməli olduğumuz başqa şeylər də var”, - o qeyd edib.

Diplomatın sözlərinə görə, bu səbəbdən Birləşmiş Ştatlar yaxın günlərdə çox yaxın gələcəkdə nizamlanmanın əldə oluna biləcəyini qiymətləndirməyi gözləyir. Əgər belə olmasa, prezident Donald Tramp digər prioritetlərə keçəcək. Yeni belə çıxır, Amerika bu müharibədən artıq yorulub.

“ABŞ Moskva və Kiyev arasında imzalanmış geniş sülh sazişi çərçivəsində Krim Rusiya kimi tanımağa hazırdır”.

Bu barədə yazan “Bloomberg” bildirir ki, qərar Trampın atəşkəs razılaşmasını möhkəmləndirməyə çalışdığına dair son siqnaldır.

Bütün bunlar nə demək, ABŞ Ukrayna “şələsini” üstündən atır, yoxsa? Daha Kiyevə hərbi-siyasi dəstək verilməyəcək?

Bu arada Ukraynanın müdafiə naziri Rüstəm Umerov ABŞ rəsmilərinə

deyib ki, Kiyev prezident Donald Trampın sülh proqramına 90% razıdır. “The New York Post”-un öz mənbələrinə istinadən yaydığı məlumata əsasən, Ukrayna demək olar, tam şəkildə Trampın sülh planını qəbul etməyə hazırdır və hərtərəfli atəşkəs haqqında qərar bu həftə Londonda keçiriləcək görüşdə razılaşdırıla bilər.

Umerov vurğulayıb ki, əgər Moskva razılaşmasa, Tramp danışıqları tərk etməyə və münaqişəyə görə məsuliyyəti Avropadakı müttəfiqlərinin üzərinə qoymağa hazırdır. Məlumatla görə, Rustem Umerov və onun həmkarları sülh planı ilə bağlı qalan şübhələri aradan qaldırmağa çalışacaqlar ki, onların əksəriyyəti atəşkəs xətlərinin harada olacağı ilə bağlıdır. “Düşünürəm ki, onların narahatlığının bir hissəsi torpaq məsələsi ilə bağlıdır... Onların “de-yure” və “de-fakto” adlandırdığı anlayışlarla. “De-fakto” o deməkdir ki, biz etiraf edirik - ruslar bu əraziləri işğal ediblər, amma bu o demək deyil ki, Ukrayna bu torpaqlardan həmişəlik imtina edir. “De-yure” isə odur ki, biz etiraf edirik - ruslar bu əraziləri işğal edib və biz artıq bu torpaqları heç vaxt geri almayaca-

ABŞ Ukrayna “şələsini” yerə atır? - gözlənti

Vaşinqton savaştan yorulub; bəs Pasxa atəşkəsinin davamı nə olacaq... - ekspert proqnozu

ğış”, - deyər Tramp administrasiyasının nümayəndəsi “The New York Post”-a bildirib.

“Bundan əlavə, Rusiyanı danışıqlar masasına əyləşdirmək üçün ABŞ Prezidentinin xüsusi nümayəndəsi Stiv Uitkoff Moskvanı razı salmaq məqsədilə sanksiyaların yumşaldılması və hətta müsadirə olunmuş aktivlərin dondurulmasının aradan qaldırılmasını təklif edə bilər”, - deyər rəsmi nümayəndə qeyd edib.

Qeyd edək ki, tərəflərin elan etdiyi Pasxa atəşkəsi bazar günü saat 00:00-da bitib. Davamı olacaqmı?

Bu həftə nəhayət, müharibə dayanacaqmı?

AMİP liderinin köməkçisi, politoloq Əli Orucov “Yeni Müsavat”-a deyib ki, 2022-ci ildən Rusiyanın Ukraynaya qarşı başladığı işğalçı müharibəni artıq 3 ildir ki, dayandırmmaq mümkün olmur: “Baxmayaraq ki, bu vaxtdək beynəlxalq ictimaiyyət müxtəlif cəhdlər və səylər göstərüb ki, Moskvanın aqressiyasının qarşısını alsın və Ukraynaya sülh gətirsin. Ancaq gördüyü kimi, bu mümkün olmayıb. Prezident Tramp öz seçki kampaniyası zamanı müharibəni ən geci 1 həftəyə durduracağı barədə populist bəyanatı da, onun Ağ Evə yenidən gəlişindən sonra təşəbbüsləri də, hələ ki havadan asılı qalıb. Baxmayaraq ki, indiki administrasiya Moskvaya güzəştlər vəd edir, yum-

şaq davranış sərgiləyir, paradoksal olsa da, Kiyevə təzyiqlərini artırır, diplomatik həmlələrini davam etdirir. Lakin gördüyü kimi, heç bir müsbət nəticə əldə olunmayıb. Əksinə, bütün bunların fonunda tərəflər arasında qarşılıqlı hücumlar intensivləşib və dağıntıların miqyası genişlənməkdədir. Rusiya ardıcıl olaraq Ukraynanın yaşayış məskənlərini ballistik raketlərlə, həmçinin “İsgəndər” raketləri ilə vurur. Gedişat onu deməyə əsas verir ki, Rusiyanı durdurmaq mümkün deyil və o, hədəflərinə çatmayanadək atəşi dayandırmayacaq”.

Politoloq deyib ki, Putin və ətrafının daha böyük ambisiyaları var: “Bir məsələni də vurğulamaq lazımdır ki, Ukrayna-Rusiya müharibəsi qlobal mahiyyət və xarakter aldığından bu müharibənin necə başa çatması beynəlxalq siyasi sistemə və münasibətlərə yeni düzən verəcək. Planımız daha əvvəlki kimi olmayacaq. Ona görə də qlobal güc mərkəzləri dolayısı, yaxud birbaşa da olsa bu müharibənin iştirakçılarına çevrilib. Al, ABŞ, Çinin maraqları konkretləşir. Müharibəni çətinləşdirən də məhz həmin güc mərkəzlərinin burada maraqlarının “milliləşdirilməsidir”. Yeni hər 3 güc mərkəzi öz mənafevləri kontekstindən yanaşırlar. Birləşmiş Ştatlar ona görə Al-ni müharibənin həlli ilə bağlı aparılan danışıqlardan kənarda qoymağa çalışı-

şaraq, Rusiya ilə, həm də Ukrayna ilə əlverişli sövdələşməyə can atır. Müharibə mövzusu ABŞ üçün biznes və dividendlər qazanmaq imkanındırsa, Qərb üçün həm də təhlükəsizlik məsələsidir. Odur ki, Avropanın təhlükəsizlik arxitekturasında Ukrayna önəmli rol oynayır və məğlub olacağı və ciddi güzəştlərə məcbur ediləcəyi təqdirdə ittifaq özünü real təhdid vəziyyətinə salacaq”.

Politoloq qeyd edib ki, ABŞ Prezidentinin xüsusi nümayəndəsi Stiv Uitkoff Moskvanı razı salmaq məqsədilə sanksiyaların yumşaldılması və hətta müsadirə olunmuş aktivlərin dondurulmasının aradan qaldırılmasını təklif etməsi belə Kremli razı salmayacaq: “Rusiyanın mövqeyi aydın və dəyişməzdir, müharibəni yarıdan səbəblər, Ukraynanın Avroatlantika məkanına inteqrasiyadan imtinası, silahsızlandırılması, oyuncaq rejim yaradılması, ilhaq etdiyi ərazilərdən vaz keçməsi kimi ağılasığmaz və qeyri-real şərtlər masada qalır. Birləşmiş Ştatların Ukrayna üzərindən sövdələşməyə gedə biləcəyi, istədiyinə nail olacağı yaxın perspektivdə mümkünsüzdür. Tramp ən azından uzunmüddətli atəşkəsə nail olmaqla Ukraynadan qoparaçağı qiymətli sərvətləri istismar etməyi hədəfləyir. Nədir torpaq mineralları ilə bağlı imzalatdıracağı sazi-

şin tezliklə həyata keçiril-məsinə can atır. Lakin Ukrayna-Rusiya müharibəsi o qədər mürəkkəbləşib ki, onun tezliklə həlli, özü də bütün maraqların uzlaşdırılaraq həlli çox çətindir. Heç ilk mərhələ olaraq tərəflər arasında atəşkəsi əldə etmək asan başa gəlmir. Pasxa bayramı münasibətilə Putinin verdiyi atəşkəsle bağlı müddət bitəndən sonra hərbi əməliyyatların davam etdiriləcəyini artıq Rusiya rəsmiləri bəyan ediblər. Əslində Ukrayna Prezidenti Zelenski də atəşkəslə bağlı Rusiyaya inanmır və hesab edir ki, bu, Putinin hansısa məqsədlərindən birinə xidmət edir. Davamlı və uzunmüddətli atəşkəsin əldə olunması üçün qarşılıqlı etimad mühiti yaradılmalıdır. Rusiya Zelenskinin dediyi kimi, 200 dəfə verdiyi sözə əməl etməyib və bu danışıqların uğuru üçün ciddi əngəldir. Digər tərəfdən, ABŞ-ın davranışları beynəlxalq hüquq normalarına və prinsiplərinə tam ziddir. Ukrayna xalqının iradəsini nəzərə almadan onun ərazilərini öz mənafevləri üçün təcavüzkarla hədiyyə edilməsi təhlükəli və dünya nizamını dağıdacaq presedent yaradar. ABŞ-ın Ukraynaya hərbi və digər dəstək verməsi onun üzərinə götürdüyü öhdəliklərdən irəli gəlir. 1994-cü ildə Ukraynanın nüvəsizləşdirilməsi və nüvə silahından imtinası barədə imzalanan sazişdə ABŞ Ukraynaya təhlükəsizlik təminatı verib. İkincisi, ABŞ heç bir dövlətə təmənnəsiz nəşə verməyib, onun qarşılığını artıqlaması ilə alıb.

Ancaq Birləşmiş Ştatların hegemonluğu həm də qərblı müttəfiqlərinin fəal dəstəyi ilə mümkün olub. Əgər Vaşinqton Brüsseli nəzərə almadan təcavüzkarla hansısa sövdələşməyə nail ola bilsə belə, onun dünyadakı nüfuzunu ciddi şəkildə zədələyəcək”.

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV,**
“Yeni Müsavat”

Musavat.com-un xəbər verdiyi kimi, Antalyada keçirilən Diplomatik Forum çərçivəsində Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə Suriyanın keçid dövrü üzrə prezidenti Əhməd əş-Şaraa arasında mühüm görüş olub. Görüşdə ikitərəfli münasibətlərin inkişafı və xüsusilə Suriyanın neft-qaz sektoruna Azərbaycan investisiyalarının cəlbi müzakirə olunub.

London mərkəzli "Middle East Eye" nəşrinin məlumatına görə, görüşdəki müzakirələrdən xəbərdar olan mənbə bildirib ki, Suriya tərəfi Azərbaycanın dövlət neft şirkəti olan SOCAR-ın ölkənin şimal-şərqində yerləşən və hazırda ABŞ tərəfindən dəstəklənən "Suriya Demokratik Qüvvələri"nin (SDQ) nəzarətində olan neft və qaz yataqlarının işlənməsində iştirak etməsində maraqlıdır. Suriya hökumətinə yaxın başqa bir mənbə bildirib: "Suriya hər bir regional oyunda tarazlığı saxlamaq istəyir. Neft və qaz yataqlarının istismarında həm Türkiyə, həm də Azərbaycanın iştirak etməsi İsrailə bağlı arxayınlıq yaradacaq".

Xatırladaq ki, yanvar ayında SOCAR-ın Türkiyə filialının baş direktoru Elçin İbadov şirkətin Suriyanın enerji sektorunda iştirak etməyə hazır olduğunu bildirdi. O deyib: "Əgər "SOCAR Türkiyə"yə ölkələrimizin - Azərbaycan və Türkiyənin ortaq strateji maraqlarına uyğun bir rol verilirsə və bu enerjiyə tələbat varsa, o zaman bunu yerinə yetirmək bizim borcumuzdur".

Suriyanın "Enab Baladi" informasiya agentliyinin məlumatına görə, hazırda ölkədə gündəlik 110 min barel neft hasil olunur. Müqayisə üçün qeyd edək ki, bu rəqəm 2010-cu ildə - vətəndaş müharibəsindən əvvəl - 385 min barel idi. Bu gün hasil edilən 100 min barel neft SDQ-nin nəzarətindəki yataqlardan çıxarılır, yalnız 10 min barel isə Əhməd əş-Şaraa rəhbərliyindəki yeni administrasiya tərəfindən hasil olunur.

ABŞ Enerji İnformasiya İdarəsinin (EIA) 2015-ci il qiymətləndirməsinə əsasən, Suriyanın sübut olunmuş neft ehtiyatları 2,5 milyard barel təşkil edir. Eyni zamanda Suriyada hazırda gündəlik 9,1 milyon kubmetr təbii qaz hasil edilir. Bu rəqəm də 2010-cu il göstəricilərindən - 30 milyon kubmetrdən - xeyli azdır. Yeni hökumət gündəlik 8 milyon kubmetr qaz çıxarır, SDQ-nin nəzarətində isə cəmi 0,1 milyon kub-

Əş-Şaraanın Əliyevdən o ilginə xahişi...

Ekspertə görə, SOCAR-ın Suriyada hansısa yataqda işləməsi üçün bu ölkədə tam sabitlik bərqərar olmalıdır - Bakı regional oyunçu rolunda güclənir

metr qaz hasil olunur. EIA-nın hesablamalarına görə, Suriyanın qaz ehtiyatları 240 milyard kubmetrdir.

Mart ayında SDQ lideri Məzlum Əbdüli Əhməd əş-Şaraa arasında Dəməşqdə imzalanan razılaşma ilə kürd silahlı dəstələrinin Suriya Milli Ordusuna birləşdirilməsi, həmçinin kurdların nəzarətində olan yataqların mərkəzi hökumətə verilməsi razılaşdırılıb. Hazırda bu ərazilər hələ də Şaraa qüvvələrinin tam nəzarətinə keçməyib. Planlaşdırmaya əsasən, neftdən gələn gəlirlərin 70 faizi Dəməşqə, 30 faizi isə yerli ehtiyaclarla sərf olunacaq.

Haqqin.az-ın təhlilinə görə, Azərbaycanla Suriya arasında dərinləşən əməkdaşlıq İsrailin keçid hökumətinə yönəlik narahatlığını azaltmaq məqsədi daşıya bilər. İsrail rəsmiləri Şaraa administrasiyasını "terrorçu" hökumət kimi xarakterizə etsələr də, Bakının vəsiyyəti ilə yeni diplomatik kanalların açılması ehtimalı artıq gündəmdədir...

Qeyd edək ki, Suriyanın neftlə zəngin əyalətlərində uzun illər boyu ağalığı edən kürd separatçı qüvvələri neft satışından milyardlarla dollar gəlir əldə ediblər. Hələ 2024-cü ildə "Anadolu" agentliyinin mənbələrə istinadən verdiyi məlumata görə, qruplaşma daxili və beynəlxalq satışlar vasitəsilə ildə 2,5 milyard dollarlıq Suriya neftini oğurlayır.

PKK/YPG ölkənin Deyr

əz-Zor əyalətindəki Əl-Ömər, İzbe, Tanak və Konoko kimi ən böyük neft yataqlarına, həmçinin Həsəkə vilayətində Suveydiya və Rmeilana nəzarət edir. Hər iki vilayət ölkənin əsas neft ehtiyatlarının cəmləşdiyi şimal-şərqində yerləşir.

PKK/YPG terrorçuları texniki infrastruktur və logistika problemləri səbəbindən Şimali İraqa gündəlik minlərlə barel xam neft göndəriblər. İraqda emal olunan neftin bir hissəsi yənidən terrorçu qruplaşmanın işğal etdiyi rayonlara gətirilib. Qalanı isə tankerlə Şimali İraqa daşınıb və orada qanunsuz satılıb. Terror təşkilatı Şimali İraqa verdiyi neftin barelini 30 dollardan satıb.

ABŞ-ın Bəşər Əsəd rejiminə qarşı qondarma "Sezar Aktı" çərçivəsində tətbiq etdiyi sanksiyalara baxmayaraq, PKK/YPG uzun illər boyu Dəməşqin nəzarətində olan bölgələri xam və rafine edilmiş neftin böyük hissəsi ilə təmin edib. Qrup neftin bir hissəsini əməkdaşlıq etdiyi qaçaqmalçıların köməyi ilə tankerlərlə Fərat çayı üzərindən keçirib. Qalanı isə Suriyanın Rakka əyalətinin Tabqa bölgəsindəki tranzit məntəqəsi vasitəsilə göndərilib. PKK/YPG terrorçuları Rakka və Deyr əz-Zor vasitəsilə Əsəd rejiminə gündəlik təxminən 35 min barel neftin barelini 70 dollardan satıblar.

Terrorçuların neftin barelini 30 dollardan təda-

bir ərazidə kəşfiyyat işləri-nə başlayır.

SOCAR, İsrailin "New-Med Energy" və Böyük Britaniyanın BP şirkətlərinin daxil olduğu konsorsium 2023-cü ilin oktyabrında İsrail Energetika Nazirliyinin "Leviafan" qaz yatağının yaxınlığında yerləşən "I-6" zonasında kəşfiyyat işləri aparmaq üçün lisenziya tenderini qazanıb. Eyni zamanda SOCAR layihənin operatoru seçilib.

2025-ci il yanvarın 31-də SOCAR açıqlayıb ki,

lamamış isə adətən Azərbaycan hökuməti xarici ölkələrdə həyata keçirilməsi planlaşdırılan layihənin risklərini müəyyənləşdirir və əgər ölkələrimiz arasında dostluq münasibətləri, qarşılıqlı investisiyaların qorunması kimi məsələlər etibarlı müstəvidədirsə, onda dövlətin payı olan şirkətlərin ölkədən xaricdəki layihələrdə iştirakı məqbul hesab edilir. Amma bu qərarın verilməsi belə o demək deyil ki, həmin layihələr reallaşacaq. Çünki bundan sonra

"Union Energy" şirkəti ilə Aralıq dənizində ən böyük ofşor qaz yataqlarından biri olan "Tamar" layihəsində 10 faiz payın alınması üçün müqavilə imzalayıb. İsrail sahillərində yerləşən "Tamar" yatağı regionun əsas təbii qaz təchizatçısıdır. O, enerji təhlükəsizliyi və iqtisadi artımda mühüm rol oynayır. "Tamar" layihəsinin operatoru ABŞ-ın "Chevron" şirkətidir.

2025-ci ilin martında Azərbaycan və İsrail arasında SOCAR-ın rəhbərlik etdiyi konsorsiuma İsrailin Aralıq dənizindəki Eksklüziv İqtisadi Zonasında (EEZ) qaz kəşfiyyatı aparılması üçün lisenziya verilməsinə dair saziş imzalanıb.

Enerji məsələləri üzrə ekspert İlham Şabanın "Yeni Müsavat"a dedi-yinə görə, hansısa dövlətin Azərbaycan rəhbərliyindən iqtisadiyyatın hansısa sahəsinə yatırım etməsi xahişi normal qəbul edilməlidir: "Bu, əslində bizim ölkəmizə olan inam və hörmətin təzahürüdür. Onu deyim ki, bu cür xahişlər son illər dünyanın müxtəlif coğrafi məkanlarından rəsmi Bakıya gəlir. Amma həmin çağırışlar ilk olaraq siyasi bəyanat formasında qəbul edilir və onların praktikada reallaşması üçün əslində bir neçə mərhələ keçilməlidir. Yeni dövlət öz üzərinə düşən işlərin miqyasını, qoyulacaq investisiyanın miqdarını və əldə ediləcək gəlirləri müəyyənləşdirməlidir. Bunlara baş-

sıf təsərrüfat subyektləri arasında layihənin kommersiya sazişi üzərində danışıqlar başlayır. Yeni biz bu praktikanı xarici şirkətlərin neft-qaz sənayesinə cəlb edilməsini artıq 30 ildir tətbiq edirik və eyni modulla da xaricdə SOCAR fəaliyyətini aparır və ildən-ildə genişləndirir".

Ekspertə görə, SOCAR-ın Suriyada hansısa yataqda işləməsi üçün ölkədə tam sabitlik bərqərar olmalıdır: "Suriyanın hazırkı vəziyyəti qeyri-stabildir. Orada sabitlik bərqərar olmalıdır ki, iqtisadi yöndə əməkdaşlıq da gündəmə gəlsin".

Politoloq, "Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahinoğluna görə, SOCAR-ın fəaliyyət istiqamətlərindən biri kimi Suriyanın seçilməsi əhəmiyyətli ola bilər: "Zatən, son illərdə SOCAR-ın xaricdəki neft-qaz, digər enerji layihələrində iştirakı genişlənir. İsrail də bu sahədə Azərbaycanla əməkdaşlığa maraqlı göstərir, proses artıq başlayıb. Suriyanın yeni rəhbərliyi Azərbaycanla siyasi əlaqələri sürətlə inkişaf etdirir. Azərbaycan da bu prosesdə maraqlı görünür: Suriyaya humanitar yardımlar göndərilir, müəyyən işlərdə dəstək təklif olunur və sair. Bu baxımdan, Azərbaycanın Türkiyə ilə birlikdə Suriyanın neft yataqlarının istismarında da iştirak etməsi heç də pis olmaz".

Ağ Evin saytında COVID-19 pandemiyasına səbəb olmuş SARS-CoV-2 koronavirusunun insan tərəfindən yaradılan süni orqanizm olması və Çinin Uhan şəhərindəki laboratoriyadan "sızması" nəzəriyyəsini dəstəkləyən arqumentlərlə bağlı yeni veb səhifə yaradılıb. Bildirilir ki, virus təbiətdə rast gəlinməyən bioloji xüsusiyyətlərə malikdir və yoluxanların hamısı əvvəlki pandemiyalardan fərqli olaraq, ilk təmasdaca virusa yoluxublar.

Daha sonra qeyd edilir ki, Uhandakı laboratoriya SARS viruslarının öyrənilməsi üzrə Çində aparıcı laboratoriyadır və orada virusun genomunu redaktə etmək və onun xassələrini "qeyri-adekvat biotəhlükəsizlik səviyyəsi" ilə dəyişdirmək üçün eksperimentlər aparılıb. ABŞ səlahiyyətlilərinə görə, Uhan Virusologiya İnstitutunun bəzi əməkdaşlarında SARS-CoV-2-nin simptomları Uhan bazarında yoluxma faktından aylar əvvəl - 2019-cu ilin payızında müşahidə edilib. "Bütün elmi standartlara görə, SARS-CoV-2 virusu təbii mənşəli olsaydı, indiye qədər sübutlar ictimaiyyətə açıqlanardı. Lakin belə sübutlar yoxdur", - veb səhifədə deyilir.

Ağ Evin veb saytındakı eyni səhifədə Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı (ÜST) Çin Kommunist Partiyasının təzyiqinə tab gətirmədiyi və Çinin siyasi maraqlarını beynəlxalq öhdəliklərindən üstün tutduğu üçün kəskin tənqid edilir. Bundan əlavə, Tramp administrasiyası iddia edir ki, Co Baydenin tibbi müşaviri olmuş Entoni Fauçi COVID-19-un laboratoriyada istehsal olunmadığı və virusun təbii yolla yarandığı fikrini təbliğ etmək üçün çalışıb.

Belə iddia və ittihamlar əsaslıdır mı? Milyonlarla insanın həyatına son qoymuş COVID-19 süni virus idimi? Çin belə bir etirafı niyə etmir? Beynəlxalq Məhkəməyə verilməkdən, təminat ödəməkdən, ya nədən ehtiyatlanır?

Qeyd edək ki, COVID-19 pandemiyasının mənşəyi ilə

bağlı mübahisələr hələ də davam edir. Xüsusilə ABŞ və bəzi Qərb ölkələri virusun Çinin Uhan şəhərində yerləşən laboratoriyadan sızdığı və süni şəkildə yaradıldığı fikrini dəstəkləyir. Virusun mənşəyi ilə bağlı elmi cəmiyyətdə də fikir ayrılığı mövcuddur. Bəzi tibbi və elmi mütəxəssislər laboratoriya sızması nəzəriyyəsini ciddi ehtimal kimi qəbul edir. Misal üçün, ABŞ elm adamı Dr. Steven Quay virusun laboratoriyadan sızmasını sübut edən altı əsas faktın olduğunu bildirib. Kaliforniya Universitetinin fizik professoru Dr. Richard Muller laboratoriya sızması nəzəriyyəsinin daha çox elmi dəlillərlə əsaslandırıldığını vurğulayır. ABŞ Səhiyyə Nazirliyinin keçmiş yardımçı katibi Dr. Brett Giroir virusun laboratoriya işçilərindən yayıldığını iddia edir. Digər tərəfdən, bəzi alimlər virusun təbii mənşəli olduğunu düşünür: Utah Universitetinin virologu Dr. Stephen Goldstein virusun heyvanlardan insana keçdiyini əsaslandıran elmi dəlillərə istinad edir. ÜST-ün Uhan missiyasının üzvü Dr. Peter Daszak isə laboratoriya sızması nəzəriyyəsini dəstəkləyən konkret sübutların olmadığını bildirir.

Çin hökuməti isə zaman-zaman bu iddiaları qəti şəkildə rədd edir və laboratoriya sızması nəzəriyyəsini "siyasi manipulyasiya" adlandırır. Çin Xarici İşlər Nazirliyi ABŞ-in iddialarının elmi əsasdan yox, siyasi motivlərdən qaynaqlandığını bildirir. ÜST isə əvvəlcə laboratoriya sızmasını az ehtimal olunan hesab etsə də, sonrakı illərdə bu

COVID-19 müəmması bitmir - yeni gəlişmə

Həkim: "Viruslar vasitəsilə rəqibə qarşı müəyyən addımlar atılması cəhdləri inkar edilməməlidir"

Zulfüqar Yusifov

nəzəriyyə də daxil olmaqla bütün ehtimalların açıq saxlanılmalı olduğunu bəyan edib.

Tanınmış **həkim və invaziv ağrı mütəxəssisi Zulfüqar Yusifov** bizimlə söhbətə deyib ki, Uhan şəhərində SARS virusunun daha yoluxucu forması üzərində tədqiqatlar aparılıb və bu virus laboratoriyada mutasiyaya uğrayıb. Onun fikrincə, nəzarətdən çıxan bu mutasiya pan-

demiyaya səbəb olub: "Dünyada bioloji silahların tətbiqi ilə bağlı çox sayda cəhdlər barədə biz eşitməmişik, bununla bağlı tarixi nümunələr var. Hər halda, viruslar vasitəsilə rəqibinə qarşı müəyyən addımlar atılması cəhdlərinin ola biləcəyi də inkar edilməməlidir. İkinci tərəfdən, farmakologiya da bu məsələyə dair müəyyən yanaşmaları ola bilər. Çünki bu cür yolux-

malar, pandemiyalar və digər viruslar dünya düzənini dəyişən, yeni düzənə yeniliklər gətirən böyük, global nəticələrə gətirib çıxarır. Nəticədə böyük iqtisadi nəticələr ortaya çıxır, həm tibbi sferada böyük xərclər tələb olunur. Bir vaxtlar bu istiqamətdə satılan dərman maddələrindən danışılırdı, bunlar külli miqdarda vəsait tələb edir ki, bunun da arxasında hansısa bir düşün-

çenin gizlənmə biləcəyini inkar etmək asan deyil. Bu baxımdan, məsələlərə çox həssas yanaşılması olduqca vacibdir. Bioloji silahlar varsa, bunların etibarlı və məsuliyyətli əllərdə olması çox vacibdir. Çünki bu cür bioloji silahlarla, viruslarla məşğul olan laboratoriya əməkdaşlarının kiçik bir diqqətsizliyi belə, COVID-19 misalında olduğu kimi, dünya miqyasında fəlakətlərə yol açar bilər. Bu səbəbdən bu məsələlər hər an dünya gündəmində olmalı və ciddi preventiv tədbirlər görülməlidir".

Ümumilikdə isə COVID-19-un mənşəyi ilə bağlı yekdil qərar yoxdur. Elmi və beynəlxalq qurumlar məsələyə ehtiyatla yanaşır və daha çox sübuta ehtiyac olduğunu vurğulayır. Virusun laboratoriyadan sızması ehtimalını ciddi qəbul edənlər olduğu kimi, onun təbii mənşəli olduğunu düşünənlər də az deyil. Bu məsələ ilə bağlı tam şəffaf və qərəzsiz beynəlxalq araşdırmaların aparılması hələ də aktuallığını qoruyur.

Afaq MİRƏYİQ, "Yeni Müsavat"

Azərbaycana avtomobil axını - bəs qiymətlər, tıxac problemi...

Ölkəyə kütləvi şəkildə maşınlar gətirilsə, bu da nəqliyyat sıxlığını daha da artırır - ekspertlərin fərqli rəyi

Bu ilin yanvar-mart aylarında Azərbaycana 22 936 minik avtomobili gətirilib. Bu barədə Dövlət Gömrük Komitəsindən məlumat verilib. Bu sayda avtomobilin idxalına ümumilikdə 400,3 milyon ABŞ dolları xərclənib. Ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə avtomobil idxalı kəmiyyət ifadəsində 3365 ədəd və ya 17,2%, dəyər ifadəsində isə 40,2 milyon ABŞ dolları və ya 10,9% artıb. 2024-cü ilin birinci rübündə Azərbaycana 361 milyon ABŞ dolları dəyərində 19 571 avtomobil idxal edilib.

Hesabat dövründə ölkəyə ümumi dəyəri 9,5 milyon ABŞ dolları olan 10 və daha çox insanın daşınması üçün nəzərdə tutulmuş 112 ədəd motorlu nəqliyyat vasitəsi, o cümlədən ümumi dəyəri 357,3 milyon ABŞ dolları olan 20 946 ədəd minik avtomobili və ilk növbədə sərnəşindəşimə

üçün nəzərdə tutulmuş digər nəqliyyat vasitələri idxal edilib. Ölkəyə avtomobil idxalı artır, bəs qiymətlər necə artırmı? İdxalın artmasının tıxac probleminə hansı təsiri var.

Nəqliyyat məsələləri üzrə Eldəniz Cəfərov mövzu

ilə bağlı **"Yeni Müsavat"**a danışib: "Ölkəmizə idxal olunan nəqliyyat vasitələrinin sayının artması təbiidir. Azərbaycan dünya xəritəsində turistik ölkə kimi tanınır. Ona görə də nəqliyyat vasitələrinin ölkəyə idxalında turistik məqsədlər

də var. İqtisadiyyat dayanıqlı olduqca və ölkə əhalisinin sayı artdıqca nəqliyyat vasitələrinə tələb artır.

Əslində avtomobil bazasında fəallıq iki ildir ki, o qədər də yüksək deyil. Qiymətlərdə kəskin artım yoxdur. Aprelin

sonu-mayın əvvəlində ölkəyə idxal olunan yeni avtomobillərin qiymətində 3-5 faiz civarında artım ola bilər. Bu da dünya bazarında ehtiyat hissələrinin artması və daşınma xərcləri ilə bağlıdır.

Ötən ilin və bu ilin statistikasına baxsaq görərik ki, ekoloji cəhətdən təmiz nəqliyyat vasitələrinin sayı getdikcə artır. Belə ki, ötən il ölkəmizə idxal olunan avtomobillərin 30 faizi ekoloji cəhətdən təmiz nəqliyyat idi. Bu ilin sonuna kimi Azərbaycana gətirilən belə avtomobillərin payı 50 faizi keçəcək.

Ölkədə nümayəndəliyi və rəsmi xidmət mərkəzi olan şirkətlərin idxal etdiyi zəmanətli avtomobillərlə yanaşı, zəmanəti olmayan avtomobillərin də daşınması var. Bu avtomobilləri satan şəxslərin rəsmi xidmət mərkəzləri mövcud deyil. Burada vətəndaşların istehlakçı kimi hüququ pozulur, onlara çox böyük problemlər yaranır".

Nəqliyyat üzrə ekspert Elməddin Muradlı qəzetə açıqlamasında bildirib ki, ölkəyə kütləvi şəkildə avtomobillər gətirilsə, bu da öz növbəsində nəqliyyat sıxlığına səbəb olur: "Biz bunun kökünü araşdıranda görürük ki, insanların iqtisadi imkanları

genişlənir və hər bir ailə istəyir ki, özünün şəxsi avtomobili olsun. Heç kim durub vətəndaşa deyə bilməz ki, maşın alma. Aidiyyəti qurumlar bunu təhlil etməlidir ki, niyə bu qədər maşın alınmasına ehtiyac duyulur. İnsanları ictimai nəqliyyat yox, şəxsi nəqliyyat maraqlandırır. Burada bəhsə girmək də, tələbat da var. İctimai nəqliyyat inkişaf etdikcə, bu tendensiya azalacaq. Hazırda isə ölkəyə gətirilən avtomobillərin illik sayı 100 min civarında olur. Bu, çox böyük göstəricidir. Ötən il ələ gün olub ki, bir gün ərzində ölkəyə 600 avtomobil gətirilib. Bu, rekord göstəricidir. Bunun qarşısını almaq üçün müəyyən metodlar tətbiq etmək olar. Məsələn, ölkəyə qəzalı avtomobilləri gətirmək olmaz. Alverçilər maşınları qəzalı vəziyyətə salıb gətirirlər ki, gömrük rüsumları az olsun. Sonra isə kosmetik dəyişiklik edib satırlar. O ölkələrdə bunun qarşısı alınır ki, orada daxili istehsal var. Azərbaycanda hələ güclü istehsal yoxdur, başqa ölkələrdə istehsal olunan avtomobil hissələri ölkəmizdə quraşdırılır. Azərbaycana gətirilən avtomobillərin əksəriyyəti taksi fəaliyyəti üçün nəzərdə tutulub. Sahibkarlar alıb ölkəyə gətirir".

Sahənə RƏHİMLİ, "Yeni Müsavat"

MUSAVAT

Son səhifə

N 67 (8677) 22 aprel 2025

Streslə mübarizə üçün yeni metod hazırlandı

Karnegi Mellon Universitetinin alimləri ictimai çıxış və şəxsiyyətlərə münasibət kimi müxtəlif həyat vəziyyətlərində stressdən əziyyət çəkən insanların həyatını asanlaşdıran innovativ texnologiya hazırlayıblar.

Publika.az xəbər verir ki, bu barədə Karnegi Mellon Universiteti (CMU) məlumat yayıb.

Bildirilib ki, virtual və artırılmış reallığa əsaslanan texnologiya emosional stressi aradan qaldırmaq üçün effektiv vasitələr təklif edir.

Yeni sistem istifadəçilərin özünə kömək strategiyalarını tətbiq edə biləcəyi real stress ssenariləri yaradır. VR/AR eynək taxmaqla insan özünü virtual səhnədə rəqəmsal auditoriya qarşısında və ya çətin söhbətin simulyasiyasında tapır. Bu, ekspozisiya terapiyasının müasir versiyasıdır, lakin virtual mübahisənin ortasında bir düyməni basmaq və nəfəs alma və ya meditasiya təcrübələri ilə məşğul olmaq imkanı ilə.

Mövcud zehni sağlamlıq təbiiqlərinin əksəriyyəti insanı idealizə edilmiş bir məkana - çimərliyə və ya meşəyə yerləşdirir. Ancaq bu, real həyatda stressi idarə etməyi öyrətmir. İstəyirik ki, insanlar mümkün qədər real olanlara bənzər şəraitdə məşq edə bilsinlər". - layihə rəhbəri Anna Fanq qeyd edib.

Komanda ən stressli üç ssenarini araşdırıb: ictimai çıxış, tanış olmayan sosial hadisələrdə iştirak və şəxsi münasibətlər. Virtual reallığa tam immersiyadan tutmuş mətn interfeyslərinə qədər müxtəlif səviyyəli qarışıqlıqla əlaqə ilə 24 prototip yaradılıb. Interaktiv versiyalarda virtual personajlar süni intellekt dili modelindən istifadə edərək istifadəçilərlə danışa və real üz ifadələri və hərəkətləri ilə duyğularını ifadə edə bilər.

Dubay şokoladı global püştə qıtlığına səbəb olur

Ötən ilin yayında məşhurlaşan Dubay şokoladı ilə bağlı bum dünyada püştə qıtlığına səbəb olub. Teleqraf xəbər verir ki, bu barədə "Financial Times" (FT) yazır. Dubay şokoladı püştə içlikli şokolad və kadayıf xəmirindən ibarətdir. O, çoxsaylı blogger rəyləri satışında trendə çevrilib. Qeyd

yazır: "Dubay şokoladının populyarlığının sürətlə artması global fıstıq tədarükü qıtlığına və qiymətlərin yüksəlməsinə səbəb olub". Əsas püştə ixracatçısı ABS-da ötən il məhsul zəif olub, püştə ehtiyatı kəskin azalıb. Çatışmazlıq səbəbilə püştə ləpələrinin qiyməti 7,65 dollardan 10,30 dollara qədər bahalaşıb. Nəşr

qeyd edir ki, bəzi mağazalar adambaşına düşən şokolad parçalarının sayına məhdudiyyətlər tətbiq etməyə məcburdur.

Yağlı qidalar yaşlı insanların beyni üçün zərərli

ABS-da Ohayo Universitetinin alimləri müəyyən ediblər ki, cəmi üç gün yüksək yağlı pəhriz yaşlı siçanlarda beyin iltihabına və yaddaş problemlərinə səbəb ola bilər. Oxu.Az xəbər verir ki, araşdırmanın nəticələri "Immunity & Aging" jurnalında dərc olunub. Tədqiqatçılar eksperiment çərçivəsində gənc və yaşlı siçovulları üç gün və ya üç ay ərzində yüksək yağlı qida ilə bəsləyiblər. Alimlər qeyri-sağlam qidalanmanın mənfi təsirlərinin nə qədər tez özünü göstərdiyini anlamağa çalışıblar.

Gözlənilirdi ki, yağlı qidaların uzunmüddətli istifadəsi (üç ay) metabolik pozğunluqlar, bağırsaqlar iltihabı və mikrobiotanın tərkibində dəyişikliklərə nəticələnib. Bununla belə, qısamüddətli yüksək yağlı pəhriz maddələr mübadiləsində və ya mədə-bağırsaq funksiyasında əhəmiyyətli dəyişikliklərə səbəb olmayıb. Beynin təhlili göstərib ki, üç gün ərzində artıq yağ qəbul edən yaşlı siçovullarda iltihab və yaddaş pozğunluğu əlamətləri müşahidə edilib. Lakin gənc heyvanların sağlamlıq vəziyyətində belə dəyişikliklər müşahidə edilməyib.

Alimlər qeyd edirlər ki, yaş artdıqca beyin sağalma qabiliyyətinin azalması səbəbindən iltihab daha həssas olur. Buna görə də qeyri-sağlam pəhriz yaşlı insanların kognitiv vəziyyətini əhəmiyyətli dərəcədə pisləşdirə bilər.

Bunları bilirsinizmi?

- * Tez-tez quruyan və qabıq verən dodaqlara 1%-li bor turşusu məhlulu çəkir və ya bitki yağı sürtülür.
- * Yanmış yerə yumurta ağında isladılmış əski qoyurlar. Bu, ağrıyı azaldır və yara daha tez sağalır. Yanmış yerə tünd çay, marqanez məhlulu da qoymaq faydalı olur.
- * Yorgunluğu götürmək üçün ayaqları duzlu su ilə vanna etməkdə fayda var.
- * Çatlamış dərinin qəhvə xılı ilə ovxaladıqda əllərin dərisi yumşaq və elastik olur.
- * Yatarkən başınızın altına hündür yastıq qoymayın, yoxsa boynunuzun dərisi qırışar.
- * Üzün dərisini çirkin göstərən ölmüş dəri toxumalarıdır. Vaxtaşırı bu toxumalardan azad olmaq lazımdır. Dəridə olan ölü toxumaları sərt liflərlə təmizləmək olmaz. Skrablar dərinin belə toxumalardan təmizləmək və yeni dərinin üzə çıxmasına şərait yaratmaq üçündür.
- * Ömrünü tamamlayan saçların 1-2%-nin töküldükdən sonra yerinə yeni tük gəlir.
- * Saç tökülməsinin qarşısını almaq üçün ilk növbədə onun əmələgəlmə səbəbini aradan qaldırmaq lazımdır.
- * Ayaq dirnaqlarında olan göbələklərdən xilas olmaq üçün alma sirkəsini ilıq suya töküb ayaqları vanna etmək lazımdır. Bu proseduru göbələk əlamətləri aradan qalxana qədər bir neçə dəfə etmək lazımdır.

Amerikada qasırğa zamanı itən it beş ildən sonra sahibəsinin yanına qayıtdı

ABS-da ev sahibəsi dağıdıcı qasırğa zamanı itkin düşən ev heyvanına beş il sonra qovuşub. Bu barədə Oxu.Az "USA Today"-ə istinadla xəbər verir. Bildirilir ki, 2020-ci ildə "Laura" qasırğası Luiziana ştatının cənub-qərbi cənginə alanda Debbi Lafler altı yaşlı Yorkşir teryeri (it cinsi - red.) ilə Leyk Çarlzda yaşayırdı. Fırtına səngidikdən sonra o, ev heyvanının itirib. Könüllülərin axtarışına və köməyinə baxmayaraq, iti tapmaq mümkün olmayıb və ailə itki ilə barışıb. Lakin beş il sonra, 2025-ci ilin martında qadın GPS izləmə xidmətindən məktub alıb. Debbi itin, nəhayət Cənubi Missisipi Universitetinin kampusunda, evindən 300 mil aralıda tapıldığını öyrənib. Qadın tezliklə itini götürmək üçün kampa gedib. Qocalmış it dərhal sahibəsini tanıyıb və ona tərəf qaçıb.

Səhər, yoxsa axşam duş qəbul etməli?

Günün müəyyən vaxtında duş qəbul etmək dərinin sağlamlığına və yuxunun keyfiyyətinə əhəmiyyətli təsir göstərə bilər. Yalnız səhərlər duş qəbul etmək yataq əşyalarında bakteriyaların yığılmasına səbəb ola bilər ki, bu da dəri səpkiləri və çıcıqlanma riskini artırır. İtaliyalı həkim Cüzeppe Araqona bildirir ki, axşamlar duş qəbul etmənin bir sıra üstünlükləri var. Belə ki, axşam qəbul edilən duş gün ərzində, xüsusən yay aylarında havada polen və kimyəvi maddələr çox olduqda, bədəndə yığılan allergenləri, çirkləri və tozu təmizləməyə kömək edir.

Amerikalı həkim Ceyson Sinqh də axşam duşunu tövsiyə edir. Bu, melatonin istehsalını stimullaşdırır və bədən temperaturunu tənzimləyir, yuxunun keyfiyyətinə müsbət təsir göstərir. Quru dərisi olan və ya ekzema kimi dəri xəstəliklərindən əziyyət çəkən insanlar üçün də axşam duşu daha yaxşıdır. Bu, dərinin nəmləndirməyə və gecə vaxtı onun sağlamlığını qorumağa kömək edir.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: venimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, "Son dakika" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Emil SALAMOĞLU

Lisenzia N: B 114
SAVİ: 1.500